

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HÍRDTÉSEK:
 Ötvenhárom példát sor egyszer 20 fill.
 minden következőnél 16 fillés.

Éjszakai példát sora 40 fillés.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1912.

POSSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, január 18.

Mai számunk főbb közleményei:

- A pénz és az állat.
- Megjavítják a főúti közlekedést.
- Fordulat az eltűnt milliomos tju ügyében.
- Fölmentették a Zsilinszky-fiukat.
- Csökken Aradon a huszfogyasztás.
- Rend az aradi raktárhivatalban.
- Csiky Károly nyugalomban.
- A Duna partján.
- Fejérváry a királynál.
- Budapesti rendőrközegek egy aradi kereskedőnél.
- Tarkaságok.

Az igazság.

Arad, január 17.

Amikor néhány héttel ezelőtt a királyi Kuria megsemmisítette a gyulai esküdtszék amaz ítéletét, amelyvel fölmentette a Zsilinszky-fiukat, egy hírlapíró megkérdezte Zsilinszky Gábortól:

— Mi a véleménye a Kuria ítéletéről? Nem fél, hogy a budapesti esküdtek elítélik?

A snájdig tüzerönkéntes nyugodt hangon felelte:

— Nyugodtan várom a budapesti esküdtek ítéletét. Ami Gyulán igazság volt, az Budapesten is igazság marad.

Achimnénak, a minden jó érzésű ember szánalmára méltó asszonymnak is volt véleménye erről a fordulatról.

— Ami Gyulán nem volt igazság, remélhetőleg igazság lesz az Buda-

pesten. — mondta az özvegy arra célozva, hogy Gyulán az elfogult esküdteknek nem sikerült az igazságot megtalálni ebben az izgató drámában.

A mai est nagy eseménye azt mutatja, hogy Zsilinszky Gábor megállapítása jutott közelebb a valósághoz. Ami Gyulán igazság volt, az maradt Budapesten is. Amit a gyulai esküdtek igaznak, helyesnek, jónak állapítottak meg, arra a budapesti polgár-bírák is ráülötték a súlyos szankció pecsétjét.

A mai fölmentő ítélet és az a kép, amely napokon át élénk tárult, mindenkit gondolkodóba ejt. Ujra fölvo-nultak a vidéki kisvárosok szomorú árnyai. Láttuk a helyi viszálykodások embereinek gyűlölködését, a megölt parasztkirály véres árnyát, a lefolyt borzalmas esemény történetét, vádlot-takat, tanukat, a szomorú fekete özve-gyet és a védőket. Mind, mind azok, akik Gyulán az esküdtek, a bírák előtt szereplői voltak ennek az ország-os hírü bünpörnek. Csak a bírák voltak újak, az esküdtek, az ügyész más s más a milió. Es ebben az új milióban, az új bírák előtt megdöb-bentően világosodott meg a régi, is-mert története a csabai véres ese-ménynek. Amikor az elnöki székből, ahol ma Baloghy György elnök ült, hallotta az ember a kérdéseket és érezte azt a különbséget, amely ezek-ből leszűrődött a gyulai esküdtszék

elnökének, Gálbory József dr.-nak kérdéseivel szemben, megértette rögtön azt a meg nem nyugodott, szinte ijedt hallgatást, amely igen sok helyen a gyulai esküdtek ítélete nyomán támadt.

Es épen ennek a két személynek, a két törvényszéki elnöknek vezetése értette meg azt, hogy bírói függetlenséget, bírói pártatlanságot diktálhat a törvény, parancsolhat a bírónak az ész, de mindezeket megfojthatják, megölhetik, elnyomhatják a körülmények. Es szomoruban, döbbenetes félelmetességgel semmi sem mutathatta ezt jobban, mint az a különbség, amely Baloghy György és Gálbory József tárgyalás-vezetése között volt. Csabán harcot folytatott egymással ur és paraszt. Olyan elkeseredéssel, amilyen csak azon a vidéken lehet. E harcban az ellenség elpusztításáért az uri fiúk esküdtek elé, bírák elé kerülnek. Azok elé az esküdtek elé, akik benne éltek ebben a gyűlöletben, azok elé a bírák elé, akik egy kaszinóba, egy vendéglőbe jártak azzal a körrel, amelynek két tagja bünsként állott előttük, amelyhez a tárgyalási elnök is tartozik, s amelyről ez az elnök tudja, hogy kiközösítendő, bojkottálná őt, ha a két vádlottal szemben a legridegebb bíró volna. Az összeköttetések, a közeli ismerettség, — így gondolták sokan — az együttélés és érzés mind meg-ejtője lett a bírói felfogásnak, ennek

Téli regény.

Játék a szerelemért.

Ninesenek már komoly telek; ninesenek komoly érzések sem. Megrokkant az időjárás, nem bírja meg a tartós zimankót; megrokkantak az idegszálak és nem tudnak tartósan, egy hangnemben rezegni. Tegnap csikorgó hó volt, tegnap botorul, esztelen, elhamarkodott fellobbanás volt, ma loos-pocs, rut sártenger, tagyos borzongás, feledni akaró bünbánat van. Ez az élet rendje. Ezt állapította meg Sátor Pál is. Fölsezedett egy harmatos lányajáról néhány száz, vagy ezer osókoseptet, egy egész éjszaka álmatlan utazásán forgatta, csillogtatta, édesse tette a képzelatében ezt a kis kincsét — aztán mire hazaért vele: a kis kincs elolvadt, sár-rá lett.

Annyi áldás szakadt esőtől Sátor nyakába, hogy a méregtől, kellemetlenségtől, bajszától gondolkozni sem ért rá. Ha pedig mégis ráért, akkor ugyan jó kivánságokkal gondolt minden baja okozójára, a kovácshidai kirándulásra. Három napja úgy repült el, hogy észre sem vette. Mert a napok nem csak a sok boldogságban, hanem a sok bajban is gyorsan múlnak. Odahaza már nem is hallott panaszt, szemrehányást. Felesége a martirasszonyok vérig bántó, idegpattanásig közönyös módjára fogadta. Sátor minden ábrándozása szétröppent, minden melegsége megfagyott ettől a szóltan hidegségtől.

— Nem történt semmi? — kérdezte az

asszonymát lehetőleg higgadtan. — Nem volt semmi baj?

— Semmi — felelt az asszony ridegen, összehúzta magát, lehajtotta a fejét, ráncokba szedte az arcát, úgy, hogy az élettől duzzadó nagy és szép szőke asszony valósággal rutnak látszott. Sátor vállat vont és a vihar-nak azzal akarta elejét venni, hogy nem kérdezt többet semmit a feleségétől. Nem is volt szükség erre: az asszony beszélt magától is.

— Nem, persze, hogy nem történt semmi! — tört ki egyszerre. — Csak a nagyságos urat épen százan keresték. Persze hitelezők! Mindig az én nyakamra bolondítod őket! Foglaltak is. A legénykori szabója lefoglaltatta a butorokat! Most már tudja. Aztán ezt a levelet kapta... Olvassa. Olvassa és merjen hazudni, hogy mit kerestett valójában Kovácshidán!

A levelet Komoly Kálmán írta. Bolondos levél volt. A nagyhaju keservesen, „könyszavakban” zokogta el, hogy Pál hűtlen hozzá, nem mutatkozik a kávéházban, nem siet beszámolni arról, hogy mit végzett Kovácshidán, mi van Klárával...

Sátor bosszusan lökte félre a levelet, magyarázott, okoskodott, fejtegetett a feleségének és a sok lármás, könyves beszéd végén azzal a tudattal ment el hazulról, hogy legalább egy hétig minden nap lesz része ilyen családi jelenetben. Különben ez még csak a bevezetője volt a nagy bosszuságoknak.

A Budapesti Ujságnál várta csak az igazi komédia. Hosszuréti, a felelős szerkesztő való-

sággal tájékozva fogadta. A kis, köpcös és tipikusan rutarcu szemita köpködött, toporzékolt a szobában.

— Nem értem önt! Ha megpukadok sem értem! A Vegyes, az a maga mestersége, mit megy maga vidékre riportot csinálni! Hogy szenzációs volt? Fenéket volt! Maga olyan fenéket kerített a dolognak, mintha az a kis panama ott Lakatoshidán, Asztalosdombján vagy hol a csodában a világ legfontosabb eseménye volna! Hogy leadtuk, egész terjedelmében leadtuk a riportjait? Hiszen le is huzom a bő-rét annak a gazembernek, aki leadta. Még ha csakugyan panama lett volna! De hiszen nem is igaz!

Sátor szóhoz se tudott jutni. Hosszuréti minden percben fujt egyet, de amire Sátor kinyitotta a száját, már folytatta a dühöngést:

— Tudja, hogy ki volt itt ma reggel? Makutni gróf, a kovácshidai főispán. És tudja, hogy ki volt itt tegnap éjjel? Hubai Atilla a kovácshidai képviselő. És tudja, hogy mit mondtak? Azt mondták, hogy a maga szenzációja elejétől végig hazugság! No hát! Majd kap egy csinos sejtőpert! Ez a maga dolga. De legalább ne bíráltta volna a Budapesti Ujságot! Nem is tudom, hogyan huztam ki magát a vízből az igazgatóság előtt. Mert az biztos, hogy ott szóba kerül — Hubai képviselő az elnök legjobb barátja...

Sátor most már nem is mentegézősött. Is-merte Hosszuréti és tisztában volt ennek a dű-

nyomán a cselekvésnek és lerántotta onnan, ahol mi hisszük, ahol lennie kell és ahol ma ismét Balogh Györgynél megint láttuk: az igazság hideg, de egyformán közel és távol kiemelkedő magasságában, ahova nem rezeg fel az ismeretség, az összetartozóság, a társadalmi együttérzés hulláma.

Ott, otthon, megbecsülték a Zsilinszky-fiukban az uri embert. Uri emberek, az egytársaságbeliek követék el a dolgot, a szűk vidéki keretek közt együvé szokott ember szemével nézte, látta és kezelte az ügyet főszolgabíró, vizsgálóbíró, esküdtszéki elnök. Ezek a keretek — mondták sokan — nyomták a bírói belátást a vádlottakkal szemben azok uri személyére, az ott körül folyó harcokra és ezek közt a keretek közt mozgott Gálbory és mozgott a vizsgálóbíró. Mert most derült ki ez is, most, amikor Balogh bíró tekintete előtt csak vádlottak voltak, tanúk és a pör. Az egyik csendőr vallja, hogy az egyik bíró fejének biccentésével irányította a vádlottakat: mit kell mondani, igent vagy nemet?

Ezek a jelenségek aztán még jobban növelték azok táborát, akik hangos szóval kiáltozták, hogy Gyulán az elfogultság, a mindent megbocsájto barátság juttatta szabadságra az öntelkező uri ifjakat.

A Kuria tölcös határozatán szinte átrezgett ez az érzés; szinte átszüremlett ez a szabadon nyargalászó vád és talán a legfelsőbb bíróság tapasztalatokban megőszült bírái előtt is az a cél lebegett, hogy elnémissák a különben megérthető kicsinyes gyanúsításokat. Most utólag tapsolhatunk a Kuria döntésének, hogy az ország legelső esküdtszéke elé vitette annak a súlyos problémának eldöntését: jogosan ítélkeztek-e a kissé túlermes Zsilinszky-fiuk az apjuk, a családjuk, s az intelligencia engesztelhetlen gyűlöljője fölött. Ami Gyulán igazság volt, az Budapesten is igazság maradt. Ez

az esküdtszéki verdikt most már megfojt minden gyanút, igazságot szolgáltat a gyulai tárgyalás megbántott funcionáriusainak és megnyugvásra készít mindenkit — Achimék kivételével.

A pénz és az állat.

(A képviselőház ülése.)

Távirati tudósítás.

Budapest, január 17.

Egy sereg kisebb törvényjavaslatot intézett el ma a Ház. Terjedelmesebb vita csak a montenegrói kereskedelmi szerződésről szóló törvényjavaslatnál volt s az ellenzéki főszóalók egytől-egyig élesen kritizálták a szerződésnek azt a rendelkezését, mely élő állatokat is beenged a Balkánról. Az elfogadott javaslatok sorában fontosabb még a pénzforgalmi eszközök szaporításáról szóló törvényjavaslat.

Návsy elnök nyitotta meg az ülést fél 11 órakor. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után az elnök bemutatta a miniszterelnök átiratát, melyben jelenti, hogy a király szentesítette az egyhavi indemnitásról szóló törvényjavaslatot; bemutatta a főrendiház átiratát a megszavazott négy külföldi egyezményről szóló törvényjavaslatról és Szatmár, Székeshelyvár városok feliratát a drágaság enyhítése tárgyán. Majd az interpellációs könyvet olvasták fel, melybe Nadányi Gyula és Lengyel Zoltán jegyeztek be interpellációt.

Lukács pénzügyminiszter a bor- és söradó módosításáról nyújtott be törvényjavaslatot, melyet az elnök indítványára a pénzügyi bizottsághoz utasítottak.

Napirend szerint következett az egyes pénzforgalmi eszközök szaporításáról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Wickerburg Márk gróf előadó ismertette a javaslatot és annak elfogadását kérte.

Lovász Márton: Helyesnek tartja a váltópénz szaporítását, mert erre a közforgalom érdekében nagy szükség van. Elismeri, hogy üdvös intézkedés a két korona verése, de a pénzügyi kormány oly kevés mennyiségben kívánja azt veretni, hogy az az igényeket, illetve a közzétartást nem fogja tudni kielégíteni. A kisebb váltópénzekből is többre van szükség, különösen a két filléres körül mutatkozik nagy hiány. Szükségesnek tartja az 60 filléres verését is. Elismeréssel adózik a pénzügyi kormánynak azért, hogy a forgalomban legjobban tevált egy koronásból újabban ismét harminc millió értékűt veret. Elité-

lőleg nyilatkozik az Osztrák-Magyar Bank működéséről, mely nem felel meg Magyarország érdekeinek. A magyar állam az Osztrák-Magyar Bank működése folytán mindig háttérbe szorul Ausztriával szemben, melynek minden tekintetben kedves az Osztrák-Magyar Bank. Magyarországnak óriási áldozatokat kell hozni az Osztrák Magyar Bankért és a közös pénzért, holott ezekből semmi előnyünk sincs. Nem lát előnyt a pénzforgalmi eszközök szaporításában sem, mert ez a szaporítás is csak Ausztria javára történik, s így a javaslatot nem fogadja el.

Lukács pénzügyminiszter: Megvan győződve arról, hogy a pénzforgalmi eszközök szaporítása a legnagyobb mértékben meg fog felelni Magyarország érdekeinek is. Nagy előnynek tartja a kétkoronasok verését, mellyel kiszorítják a régi forintokat. Kétfilléresek nagy összeg értékben fog veretni a pénzügyi kormány, ugyancsak egy koronásokat, melyekre — elismeri, hogy — igen nagy szükség van. Védelmébe veszi az Osztrák Magyar Bankot, mely mindkét állam érdekeit egyöntetűen védelmezi. Kéri a javaslat elfogadását. A Ház a javaslatot általánosságban elfogadta. A részletes tárgyalásban is vita nélkül elfogadták.

Következett az érme és pénzrendszerre vonatkozólag kötött szerződést kiegészítő újabb pótszerződésről szóló javaslat, melyet vita nélkül elfogadtak.

Következett a mezőgazdasági ügyeknek a törvényhatóságoknál való intézéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Pirkner János előadó ismertette a javaslatot és a földmivelésügyi miniszter több üdvös rendelkezésről számolt be, melyek a mezőgazdaság terén előforduló hiányokat van hivatva pótolni.

Ezután a Montenegróval kötött kereskedelmi és hajózási szerződést, majd az Országos Gazdasági Munkás és Cselédségélypénztárról szóló javaslatot és a Párisban létrejött nemzetközi egyezményt a leánykereskedelm elnyomásáról, tárgyalta le a Ház.

A montenegrói szerződés ellen Darányi Ignác, Paizs Gyula, Bosnyák Géza és Szmeccsányi György szólaltak föl.

Serényi Béla gróf földmivelésügyi miniszter válaszol az elhangzott kifogásokra. Utal arra, hogy a legutóbbi kiegyezési tárgyalások alkalmával kitűnt, hogy Montenegrót kivétel nélkül elbánásmódban akarják részesíteni s ennek a mostani szerződésnek körvonalai már benne vannak a kiegyezési törvényben is. Rámutat arra, hogy a szerződésnek előállatok behozatalára vonatkozó intézkedése csak a katarói öblöt érinti és ezt a kivételt azért kellett megtenni, mivel ez az öblök csak Montenegróból élelmezhető. Kijelentheti, hogy Németország megnyugvással és helyesléssel veszi tudomásul

hüségének a jelentőségével. Alapjában jó fiu volt a dühös emberke, jószívű, nagyon is puha szívű... Az igazgatóság emlegetése olyan jóakaratu figyelmeztetés volt mindig: „Nézzé barátom, menjen el tőlünk idejében, mert még elosapják, amit nem szeretnék.”

— No jó — gondolta Sátor — hát fizessük meg ezt az árat is. El fogok menni valami más laphoz. Így is jó Ha már drága volt az a kovácshidai esők, hát legyen drága. Fizessünk.

A következő napokon megtudta, hogy van még egyéb fizetni valója is. Két váltója is lejárt, amíg odavolt. Ebből is nagy baj kerekedett, amíg valahogyan rendet teremtett. Párzsa is volt szüksége. Még elutazása előtt elvitte egy novelláját a Rokokó folyóirat szerkesztőségéhez. Ennek a honoráriumát jó lesz kisérgetni, — gondolta. Biztosra vette, hogy ötven-hatvan koronát kap — hiszen nem első dolga ez a Rokokóban. Nagyon csalódott. A szerkesztő barátságosanul fogadta. Sajnálja, most nincs helye. Talán hónapok múlva. Igaz, hogy akkor a novella nem lesz aktuális. Lejjebb is, ha Sátor elviszi. Tessék. Másfélt? más zsánerű dolgot? Nem most a viláért sem!

Pál hosszú orral távozott, de a lépcsőn a homlokára ütött. Mindent megértett!

Pársze, hiszen a kovácshidai polgármester unokatestvára a Rokokó szerkesztőjének! — gondolta. Itt az összefüggés.

Egészen belekeseredett az életbe Mennyi minden galiba, baj, kellemetlenség azért a bit-

vány kirándulásért! Kálmán az oka mindennek. Meg is mondja neki a véleményét! Különben nem... A tájékkára sem megy. Aztán nem is egyedül Kálmán az oka a kovácshidai kalandnak, hanem ő maga is, no és a leány, Klára...

Klára! Három napig nem is gondolt a kisleányra. Mindjárt másnap kapott tőle naiv és szerelmes levelet. Eltétpte, nem is felelt rá. Szegény kicsi leány — gondolta most megnyúlva — mégis válaszolnom kellett volna! Eh, a legjobb így! Ki kell törölni, nyom nélkül ki kell törölni az emlékezetéből is Klárát, Kovácshidát, ezt az egész öt napot.

Egy hét telt el. Pál lelkében valami zavar volt, valami egyensúlytalanság. Keresett valamit, hiányát érezte valakinek. Nem merete bevallani, nem is akarta, hogy ez a valaki az a leány. Félt ettől a gondolattól, félt ettől a vallomástól.

Am ez a vallomás eljött érte. A hét végén késő délután látogatót kapott.

— Egy kisasszony van itt — jelentette Mihály, a szerkesztőségi szolgál.

Klára volt.

A szűk, piszkos kis szobában, amely Sátor rezidenciája volt a Budapesti Ujságnál, félig törött harisnyás Auer-éző pislogott. Ennek a fényvénél néztek egymásra. Pál nem tudott szólni a meglepetéstől, Klára pedig tágra tárt szemmel és élesre szorított ajakkal hallgatott. A férfi mégis tett valamit: egy gyöngye kézmozdulattal helyet mutatott.

— Hát csak így? — szólalt meg a leány. — Csak így fogad.

Szemében tüzesedett az odaadás vágya és Pál-nak csak egy lépést kellett tennie felé: már lámét úgy csókolták gyötörték egymást, mint az utolsó kovácshidai napon.

— Miért jött?

— Magához. Nem irt, hát eljöttem. Akarom tudni, hogy szeret el? Szeret e még? Szeressen, mert megölöm. Meghal, Pál meghal, ha játszik velem.

Olyan szenvedéllyel beszélt, hogy Sátor egészen beleápadt. Ez már egy oseppe sem tréfa! Tisztára hisztéria az, ami a leányból beszél. Betegség, a szenvedély betegsége. Az jutott az eszébe, hogy mit szólnának hozzá, ha ő, a „hírneves író” egyik elbeszélésében ilyen leányalakot szerepeltetne. Nem hinnék el neki, kinevetnék érte, abszurdumnak mondanák, hogy egy fiatal leány így jöjjön, így odakinálja magát, ilyen forró véru legyen, ha csak annyi történt vele, mint közte és Klára között.

— Össze kellene szidni ezt a leányt! El kellene kergetni! Sőt el kellene vinni erővel hazra, aztán megveretni, bezáratni — gondolta Sátor.

Beszélni persze, nem úgy beszélt, amint gondolkozott.

— De mégis, hogyan kerül egyszerre Pestre Kovácshidáról? — kérdezte.

— Itt vagyok a nagybátyámnál. Ma reggel utaztam el, délben érkeztem. Apának azt mondtam, hogy a nagybácsi hívott Pestre.

a Montenegróval való szerződésen kívüli állapot megszűnését és szerződéses állapotú való megváltoztatását, mert ebben sokkal nagyobb garanciát lát az egészségügyi ellenőrzésre, mint a régi viszonyban. Az ellenzéki szónokok túlságosan kiélezték ennek az egészségügyi kérdésnek fontosságát. Lehetetlen a keleti államokkal szemben apró okokból zsarnoki módon eljárni: Ausztriának és Magyarországnak ellenkezésben ép az a hivatása, hogy a keleti államok existenciáját lehetővé tegye. Nem helyes politika az, amely a balkáni államok elől kínai falal zárkózik el. Neki az a politikája, hogy a balkáni államok nyers terményeit hozzuk be Magyarországra és földolgozva értékesítsük a Balkánon. A mostani szerződés is egyik eszköze, ha csak kis eszköze is ennek.

A Ház aztán elfogadta a szerződést.

Megjavítják a főúti közlekedést.

(Érdekes határozatok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 17.

Mikor Sarlot Domokos rendőrfőkapitány a sajnálatos balesetek és a sajtó agitációjának hatása alatt kisdta a főúti közlekedés ideiglenes rendezésére vonatkozó rendeleteit, azt a kívánságunkat fejeztük ki, hogy a városhoz méltó és a tényleges viszonyoknak megfelelő radikális rendet teremtsen a hatóság. Az említett intézkedések ellen Boross Iván és társai is felemelték a szavukat és a polgárság egy tekintélyes részének nevében felebberést adtak be a tanácshoz, elmondva, hogy a főkapitány rendeleteinek végrehajtása után sem lesz kisebb a kaosz, a bizonytalanság és a veszélyesség a közlekedés terén, mint annak előtte. Ezt a felebberést és a rendőrségi intézkedések büntető szankcióját kimondandó szabályrendelet tervezetet kellett volna tárgyalnia a közlekedési bizottságnak, Lócs Rezső gazdasági tanácsnok elnöklésével ma tartott ülésében. Ennél azonban sokkal több és érdekesebb dolog történt.

Miután az elnök bemutatta néhány szakaszát a szabályrendelet tervezetnek, Greén Nándor főkapitány, aki a beteg Sarlot főkapitány helyettesítésében jelent meg, kijelentette, hogy véleménye szerint, ha a bemutatott szabályrendelet tervezetet életbe léptetnék is, akkor sem szűnnék meg a zavar, mert a főúti közlekedés

kérdésén csak egy radikális rendezés segíthet. — Fel kellene állítani — ugymond — azt az elvet, hogy minden személyszállító jármű, ideértve a városi autóbuszokat és a lóvonatot is, a vasutamenet a főútnak csak nyugati oldalát használhatja, míg a vasutól jövet annak csak keleti oldalát veheti igénybe. A teherkocsik az útvonal középső részén közlekedhetnek.

A bizottság nagy helyesléssel és tetszéssel el is fogadta és megáéva is tette ezt az elvet, mert úgy találta, hogy a közönség szempontjából csak a közlekedés megosztása vezethet olyan eredményre, amely minden veszedelmet elhárít, azonban a közlekedési vállalatok jövedelmezőségét sem befolyásolja hátrányosan.

Miután Lócs tarácsnok felvilágosította a bizottságot a felől, hogy a lóvasútra vonatkozó intézkedések sem a tanács, sem a közgyűlés jogkörébe nem tartoznak, hanem azokat a kereskedelemügyi miniszter a közigazgatási bizottságnak tartotta fenn, a közlekedési bizottság úgy határozott, hogy Sarlot főkapitány által készített szabályrendeletet nem is tárgyalja, mert az nem elég radikális. Magáéva tette a Greén által kifejtett elvet és felszólítja a tanácsot, hogy ennek megvalósításához a szükséges lépéseket tegye meg, illetve, hogy a közigazgatási bizottsággal állapítsa meg, vajon a lóvasút közlekedése kettéosztható-e és átterelhető-e a főút keleti oldalára. Ha ennek jogi, vagy szerződésbeli akadálya nincs, akkor a radikális elvek alapján készítenő szabályrendelet tervezetet terjessze a közlekedési bizottság elé.

Meghiusult szövetkezés. Berlinből jelentik: Bethmann-Hollveg birodalmi kancellár ma közös értekezletre hívta össze valamennyi polgári-párt vezérét, hogy a szociálisták elleni egyöntetű állásfoglalást megbeszéljék. A kormány és a kancellár legnagyobb meglepetésére a tekintélyes nemzeti liberális és szabadelvű pártok vezetői az értekezleten nem jelentek meg s így a polgári pártok szövetségéről szó sem lehet. A lapok élénken foglalkoznak az eseménnyel s egyöntetű vélemény, hogy a két párt állásfoglalása nagy hatással lesz a pótválasztásokra.

szekkel hamar tisztába jött, de annál nagyobb homályban maradt két kérdés, — amelyeket legjobbnak látott meg sem kérdezni önmagától. Csakugyan nincsen-e az ő kézségében, hajh olyan mámoros, olyan szívdobbanásos kézségében semmi más, mint elfogadása egy édes kalandnak? — És a leány és Klára csakugyan hiszterika-e, vagy számító ravaszdi, vagy mélyen-mélyen szerelmes?

De egy harmadik kérdést meg mert közkéztalni!

— Klára maga tudja, hogy én ki vagyok. Ismeri, hogy milyen az életem, a helyzetem. Tudja, hogy én nekem családom van... És mégis?

— Én nem tudok, nem akarok tudni semmit — makkoskodott a leány. — Talán három napig leszek itt, talán ötig, talán egy héttig, talán örökké... És azalatt csak azt akarom, hogy szeressen...

Ilyen beszédekre, esztelen és olyan kínosító szavakra nincsen kadencia a mi világunkban, csak az ideális regényekben. Sátor Pál pedig ideális regényeket írni talán tudott, de ideális regényeket végigélni nem. Az élet törvényei egészen mások, mint a regényé és ha az életben jön a szerelem: a vérnek, a testnek, mámoroknak és ma már hajh a ravaszkodó elmének is komplikált játéka, akkor minden sutba kerül...

Rudnyánszky Endre.

Fordulat

az eltűnt milliomos fiu ügyében.
(A miniszter döntése Kintzig Dénesről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 17.

Körülbelül egy esztendeje ösvegy Kintzig Ferencné és Dénes fia között viszály keletkezett, amely cselekvésre késztette az aradi árvaszéket s Arad város közigazgatási bizottságát. Megirtuk, hogy a 16 esztendőes fiu, akire milliós atyai örökség vár, nem akar anyja hajlékában lakni s az aradi árvaszéknél keresett menedéket, mert állítása szerint a szülői háznál a neveltetésére, fejlődésére káros befolyások érvényesülnek. Ugy az árvaszék, mint a közigazgatási bizottság helyt adott a fiu panaszának és intézkedett, hogy az anyai hatalom alól elvonassék, elhelyezte őt a fővárosi Róser intézetben, az anyát megfosztotta természetes gyámi jogától és a fiatal ember gyámjává annak sógorát Jombart Lajos aradi huszárfőhadnagyot nevezte ki.

Ismeretes az is, hogy Kintzig Dénes eltűnt a Róser intézetből és hogy anyja a budapesti rendőrségen bűnvádi feljelentést is tett ismeretlen tettesek ellen, kérve, hogy fia tartózkodási helyét nyomozzák ki. Ez a feljelentés ez ideig eredménytelen maradt.

Az aradi árvaszék és a közigazgatási bizottság miután kimondotta, hogy a fiut eltávolítja a jánosi-i kastélyból, megindította az iránt is az eljárást, hogy néhai Kintzig Ferenc hagyatékából őt megillető értékű részvények és egyéb ingóságok is birtokába kerüljenek és megbizta Jombart főhadnagyot többek között azal, hogy a paulisi szőlőben levő berendezési tárgyakat, butorokat elvitesse.

Az anya már, amikor fia ellene az aradi árvaszéknél panaszt emelt, tiltakozását fejezte ki az ellen, hogy Kintzig Dénes ügyeibe az aradi árvaszék ítélkezék és beterjesztette Gömörvármegye árvaszékének nyilatkozatát, amelyben ez kijelenti, hogy hajlandó Kintzig Dénes felett a gyámhatósági kötelességeket s jogokat gyakorolni. Az aradi árvaszék ezt nem vette figyelembe és mint az elmondottakból is kitűnik, intézkedett és cselekedett. Kintzig Ferencné az árvaszéknek azonban egyetlen lépését sem fogadta megnyugvással, egyetlen intézkedését sem ismerte el magára nézve kötelezőnek és annak minden határozatát megfellebbezte másodfokban Arad város közigazgatási bizottságához és minthogy ez minden egyes esetben a maga határozatával szankcionálta az árvaszék ítélkezéseit, harmadfokban a belügy-miniszterhez fordult.

Ma érkezett le Aradvárosához a belügy-miniszter döntése, amely ellentétben a két aradi fórum állásfoglalásával, azoknak valamennyi határozatát feloldja és megsemmisíti. Kimondja a miniszter, hogy az aradi árvaszék eddigi eljárásából nem látja szükségosnek Jombart Lajos főhadnagyok gyámul történt kirendelését és őt ebből az állásából elmozdítja; megállapítja, hogy a hagyatéki ingóságoknál való szereplését nem tartja megengedhetőnek, mert még nem volt a végső fórum által is elismert gyám, amikor ez az aktus megtörtént. Jövahagyja azonban az árvaszéknek azt a döntését, amelyben önmagát mondotta ki illetékesnek Kintzig Dénes ügyeire vonatkozólag.

A miniszter végül arra utasítja az árvaszéket, hogy Kintzig Dénes panaszát illetőleg teljesen új eljárást tegyen folyamatba és tegye alaposabb vizsgálat tárgyává, vajon fennállnak-e azok az okok, amelyek az anya gyámi jogainak megszüntetését tennék esetleg szükségessé?

— A nagybácsinak meg azt mondta, hogy az apja küldte... Ugy-e? De miért hazudozott!

— Ej, magát akartam látni.

— Engem? Kis Klára, beszéljünk komolyan. Hiszen maga Kálmánt szereti, nekem megmondta odalenn, Kovácsbidán. Elfelejtette már? Komoly Kálmánt szereti!

— Nem, nem! Nem szeretem...

— Akkor hát szerette!

— Ne bántson, kérem szépen, ne bántson! Annak már vége... Ne kinozzon vele. Ha nem akar szeretni, ha el akar küldeni, akkor miért... mondja, miért esőkölt meg... miért mondta, hogy szeret...

Hiszterikus kitéréssel simult oda Pálhoz a leány. Ez már olyan beszéd volt, amelyre Pál nem tudott válaszolni. Nem volt neki sem szava, csak oróka. De, ha nem is beszélt, a gondolatai frissek, el nem bódultak maradtak. Hamarosan mérlegre tette az eseményeket. Arra a mérlegre, amely a férfiak szívében olyan könnyen billen a bűnök édes ösvénye felé.

Végre is nem kockáztat semmit. Klára itt van. Eljött egy hétre, két hétre. Jó. Azt mondja, hogy szereti őt. Jó. Szerelmét kéri. Jó. Azután el fog menni és mindennek vége lesz. Hiszterikus dolog ez az egész. Ezt a kicsi, frissvérű leányt elbagyta egymásik férfi: Komoly Kálmán. Öntudatlanul, akaratlanul, de kecsesen, éretten, vigasztalást keres: és őt találja annak. Jó. Az idill egész kedvesnek ígérkezik: meg lehet kísérelni. Ezekkel ez önmagának adott kérdé-

Eme miniszteri intézkedésnek most az a következménye, hogy öv. Kintzig Ferencné esetleg karhatalommal is visszatérésre kötelezheti fiát, ha annak jelenlegi tartózkodási helyét ki tudja kutatni. Ugyanis a hatóságok ma nem tudják, hogy a Róser intézetből való szökése után hova menekült Kintzig Dénes. Némelyek szerint most Londonban van; az anyának lesz most már kötelessége a fiu hollétét felkutatni.

Fölmentették a Zsilinszky-fiukat.

— A budapesti esküdtszék ítélete. —
(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Budapest, január 17.

Ma este kilenc órakor hozta meg ítéletét a budapesti esküdtszék a két Zsilinszky-fiu ügyében. A mai ítélet még nagyobb föltűnést keltett, mint a Gyulán kimondott verdikt. Mig ugyanis mindenki biztosnak tudta, hogy a gyulai esküdtek fölmentik a Zsilinszky-fiukat, addig a budapesti polgárbírák ítélete kétséges volt egészen a legutolsó percig. A budapesti esküdtek még enyhébben ítélték, mint gyulai kortársaik. Gyulán tudniillik megállapították a két fiu bűnösségét, de jogos önvédelemnek minősítették Achim megölését; a budapesti esküdtek azonban kimondták, hogy a Zsilinszky fiuk nem bűnösök és nem érdemelnek semmiféle büntetést.

A tárgyalás mai napjáról szóló tudósításunk a következő:

A tárgyalást ma reggel 9 órakor nyitotta meg Baloghy elnök és elrendelte a még hátralévő tanúk kihallgatását.

Az utolsó tanúk.

Sternszus János dr. eszedorvost Csabáról idézték meg sürgősen. Achim magához hívatta őt az eset napján a kórházba.

Tanu: Leöltök, mint egy kutyát, mondta Achim. Megvizsgáltam, a gyengének találtam az állapotát. Különösen a pulzusa volt aggasztó. Másnap reggel több injekciót adtunk neki Remenák dr. urral. Megkérdeztem tőle, mi történt, mire azt válaszolta, hogy „az egyik lőtt, a másik ütött, ki akartam szaladni a szobából és megegyeszer rámlott.”

Kenedi dr. védő: Mondta azt Achim, hogy elbukott?

— Igen; azt hiszem, azt mondta, hogy menekülés közben elcsuszott.

Sälley dr.: Bár közbivatalnok a tanu, vallomásának a fontosságára való tekintettel kéri a meghiteltetését.

A bíróság megesketi a tanut.

Osváth János dr. polgári iskolai igazgató a következő tanu. Elmondja, hogy jó viszonyban volt Acimmal.

Elnök: Tud-e arról, hogy Achim megakartavenni Staffel lapját?

— Igen. Elmondta nekem Achim lapvásárlási szándékát, én lebeszéltem, de mégis megvette.

— Igaz az, hogy ön Achim cikkeit korrigálta?

— Egyet, vagy kettőt.

— Igaz az, hogy Staffel mondta önnek, hogy Zsilinszky Endre előtte fenyegető kijelentést tett Achimra vonatkozólag?

— Igaz. Találkoztam Staffelal, aki azt mondta, hogy Zsilinszky Endre általa azt üzenté Achimnak: hagyja abba a támadásokat, különben elégtételt vesz magának.

— Való-e az, hogy a gyulai tárgyalás előtt Achimék házában össze gyűltek és a tanukat kitanították?

— Az igaz, hogy többen ott voltunk, közöttünk olyanok, akiket tanuknak idéztek be a tárgyalásra. Ott volt Fényes Samu is, de az ellen határozottan tiltakozom, hogy őt a tanukat bárki is kitanította volna. Beszélünk az esetről.

— Vicián nem mondta el, hogy Achim a támadásnál hogyan botlott meg?

— Egy más alkalommal elmondta nekem, hogy Achim az első lövés után menekült, de az ebéd közben megbottlott, és akkor ismét rálöttek.

— Melyik Vicián beszélte ezt el?

— A fiatal. Akkor azonban, amikor Achimék házában voltunk, csupán a porhoz tartozó lappédányokat kerestük, az esetről egyébként nem volt szó.

— Meglátogatta ön Achimot a kórházban?

— Igen, de nem beszélt semmit a történetekről.

— Milyen viszonyban van Zsilinszky Eadredre dr. ral?

— Semmilyen viszonyban.

Keppich dr. védő: Mit tud a Zsilinszky-fiuk életéről?

— Azt hallottam, hogy Eadrednek több pár-baja volt, egyebet nem hallottam róla.

Keppich dr. védő: Kéri annak a konstatálását, hogy ő nem mondta azt, hogy a tanukat kitanították.

A tanut megesketik.

Fényes Samu dr.: A védőknek nincsen más céljuk, minthogy hamis impressziókat keltsenek. A gyanúsítás engem ér, de csak gyanúsítás, konkrét tények nélkül. En több okkal vádolhatnám tanukitanítással a védelmet, mert saját szememmel láttam, hogy a védelem két legfontosabb tanuja, Vilin István és Kosiczky, a tárgyalás előtt bement Keppich védő ur irodájába, ahonnan csak egy óra múlva mentek el.

Kenedi dr.: Nem Fényesről van szó, hanem arról, hogy a tanuk összejöttek. Magyarázza szótán, milyen ereje van a szuggerálásnak, aminek nagy szerep jut a tanuvallomások létrejövételénél.

Keppich dr.: Az természetes, hogy Vilin, aki rokona a vádlottaknak, Gyulára való megérkezése után bejött hozzám érdeklődni a vádlottak iránt, de sem ő, sem Kosiczky nem tartózkodott nálam hosszabb ideig.

Elutasított előterjesztés.

Elnök: A védelem kérte, hogy olvassassék fel Achim előzetesére vonatkozó néhány irat. E fölött tanácskoznai fog a bíróság.

Kenedi védő kéri a fegyverszakértők véleményének az ismertetését.

Elnök kizárta a végzést, amelylyel a törvényszék az Achim előzetesének ismertetésére vonatkozó indítványt elutasítja. Ismerteti a fegyverszakértők véleményét, amelynek lényege az, hogy Gabor browningján megállapították a friss lövés nyomát, Eadred browningján azonban ezt nem lehetett konstatálni.

Védők a végzés miatt semmisségi panaszt jelentenek be.

Elnök: Ellenben fontosnak tartom, hogy az orvosszakértőket meghallgassuk még néhány kérdésre vonatkozólag, azért beidéztam őket és megérkezésükig a tárgyalást felfüggesztem.

Az orvosszakértő pót-felvilágosításai.

Félóráig tartó szünet után Baloghy György dr. elnök ismét megnyitja a tárgyalást. Felkéri Minnich Károly dr. törvényszéki orvosszakértőt, adjon felvilágosítást Ajtay tanár ama vé-

leményére, hogy a két revolverlövés egy hely-zetből történt.

Minnich dr.: Ha a bemeneti nyílások közel vannak egymáshoz, föl kell tételezni, hogy egy és ugyanazon testtartásból törtettek a lövések. Ebben az esetben a két bemeneti nyílás között alig egy arasznyi volt a távolság. Az igaz, hogy a löcsatorna iránya a két lövésnél eltérő, valószínű azonban, hogy a két egymást követő lövés között Achim elmozdult. Ajtay tanárnak arra a véleményére, hogy Achim le-szoríthatta Endrét az ágyra, a nélkül, hogy a fejéből szivárgó vér az ágy neműt bevé-rezte volna, megjegyzi még, hogy ilyen eset-ben az ember, ha előrehajol is, a fejét föl-tartja.

Próbalövés a bíróságon.

Elnök: Minthogy Ajtay tanár ur azt is mondta, hogy a browning-lövés után olyan kis füst marad, hogy azt észrevenni nem lehet, elrendelem, hogy az esküdtek visszavonuló szobájában az egyik lefoglalt browninggal két próbalövésel megállapítsuk, mekkora füstöt idéz elő a browning.

A veszedelem kikerülése céljából az el-nök egy homokkal telt zsákot helyeztet el az esküdtek szobájában golyófogónak és rendelkezési vé-rehajtására idajára a tárgyalást felfüggeszti. Az elnök Benczky rendőrfelügyelőt bizza meg a lövések megtevésére. Két pukkanás a szomszédos szobában, a bíróság visszatér a szemléről és Baloghy elnök ismét megnyitja a tárgyalást.

Elnök megállapítja, hogy füst nem volt látható. Mivel a feleknek a bizonyítás kiegészítésére nincsen indítványuk, felhívja az el-nök Sälley Barabás drt, tegyen indítványt az esküdtekhez intézendő kérdésekre.

A kérdések.

A főügyész helyettes a következő két kérdés föltevésére tesz indítványt:

Első főkérdés: Bűnös-e Zsilinszky Gábor elsőrendű vádlott abban, hogy 1911. évi május 14 ik napján, délelőtt 8 és 9 óra között Békéscsabán, Achim L. András lakásán Zsilinszky Endre vádlottal együtt azzal az előre elhatározott szándékkal, hogy Achim L. András tetteleg bántalmazták, megjelelvén, annak testére szándékosan, de ölési szándék nélkül, mig Zsilinszky Endre Achim L. András testére bottal ütéseket mért, golyóra töltött browningpisztolyból kétszer reálott és az ekként okozott súlyos testi sértéssel Achim L. András halálát idézte elő. Igen, vagy nem?

A második főkérdés szövege szerint megegyező szöveggel Zsilinszky Endre tettességére vonatkozik, ami ebben az esetben botütéssel történt.

Amint a kérdésekből megállapítható, az ügyész a két vádlottra, mint tettestársakra, halált okozó súlyos testi sértés minősítését magában foglaló kérdéseket hozott javaslatba. Az ügyész indítvány fölött a védők hosszabb ideig tanácskoztak, hogy a maguk részéről is tegyenek indítványt a kérdéseket illetőleg.

Azután Kenedi Gáza dr. védő tett indítványt a kérdések feltevésére. Hozzájárul az ügyész két kérdéséhez, azonkívül mindkét vádlottra vonatkozólag kérte a jogos önvédelemre, a jogos önvédelem túlhágására, továbbá az erős fölindulásra vonatkozó kérdések feltételét.

Sälley főügyész helyettes hozzájárul ahhoz, hogy az erős fölindulásra vonatkozólag kérdést tegyenek az esküdtekhez, azonban a jogos önvédelemre vonatkozó kérdés feltevése ellen tiltakozott.

Baloghy György dr. elnök délután fél négy órakor a tárgyalást megnyitotta és előter-

jesztette a bíróság kérdéseit, amelyek a következők:

Első csoport, első tőkérdés: Bűnös-e Zsilinszky Gábor abban, hogy Achim L. András testét 1911. május 14-én reggel 8 óra tájban lakásán. Békéscsabán akár egyedül, akár testvérével, Zsilinszky Endrével együtt, vagy közösen botlással és Browninggal történt lövéssel szándékosan, de ölési szándék nélkül megsértette és az így okozott súlyos testi sértés által Achim L. András halálát idézte elő 1911. május 15-én.

Második kérdés: Intézt-e Achim L. András Zsilinszky Gábor ellen jogtalan támadást, amely jogosulttá tette volna őt arra, hogy Achimot megsebesítse.

A harmadik kérdés a jogos önvédelemre, a negyedik a jogos önvédelem határainak túllépésére, az ötödik az erős felindulásra, a hatodik pedig arra vonatkozik, hogy Zsilinszky Gábor erős felindulását az okozta-e, hogy Achim L. András Zsilinszky Endrét súlyosan bántalmazta.

A második csoport kérdései ugyancsak csak hogy Zsilinszky Endrére vonatkoznak.

Az ügyész az első és második kérdés ellen semmisségi panaszt jelentett be, a védők megnyugodtak a kérdésekben.

Perbeszédék.

A kérdések szövegének felolvasása után megkezdődtek a perbeszédék; Sélly Barnabás ügyész mondotta el első sorban vádbeszédét:

— Az én házam, az én váram, — ugymond — oda csak az mehet be, akit én be akarok eresztetni. Ez a mondás az alapja annak a vádnak, amelyet a Zsilinszky testvérek ellen, akiket a büntető törvénykönyv 301. §-a alapján halált okozott súlyos testi sértéssel vádol. A két testvér előre összebeszéltek, hogy Achimot inzultálni fogja és meg akarták verni. Ezt igazolja a tanúk vallomása és az a körülmény, hogy botot és Browningot vittek magukkal. Kérte az esküdteket, hogy a kérdéseknek ama részére feleljenek igennel, amelyek a halált okozó súlyos testi sértésre vonatkoznak.

Kenedi Géza dr. védőbeszédét két óra hosszat tartott, amelyben mindenképp utalt arra, hogy a fiuk apjuk becsületét védtek meg és ő maga büszke lenne fiaira, ha hasonló helyzetben hasonlóképpen cselekednének. Majd az ügyész ellen fordult, aki — szerinte — rosszul minősítette a vádat; véleménye szerint az igazságnál nem lehet 50 százalékra kiegyezni. Részletesen foglalkozik az [eset előzményeivel, utal a szakértőknek véleményére, akiknek előadása teljesen megegyezik a vádlottak által elmondottakkal és kéri védenének felmentését, akik már ugyanis eleget szenvedtek a kétszteri meghurcoltatással.

Keppich dr. védő néhány rövid szóban csatlakozik Kenedi kérelméhez, amely után a replikák következtek.

A replikák után az elnök elmondja rezümét, amelyben feltűnően sokat foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy lehet-e ottan jogos önvédelemről szó, mikor valakinek a házába behatolnak és hogy egyáltalában jogos volt-e a Zsilinszky fiuk ottartózkodása, miután Achimot kiutasította.

A meglepő verdikt.

Az esküdtek 7 óra 20 perckor vonultak vissza és másfélórás tanácskozás után este kilenc órakor hirdette ki választott elnökük az esküdtek verdiktjét. Általános meglepetésre az esküdtek mindjárt az első főkérdésre mindkét vádlottnál nemmel feleltek, úgy hogy az összes többi kérdésnek elestek; vagyis a budapesti esküdtek tovább mentek, mint a gyulaiak,

akik az első főkérdésre — noha az ott gyilkosságról szólt — a bűnösséget kimondották.

A tárgyalást vezető elnökön a verdikt halatára a megütközés nyomai voltak láthatók és miután a közönség körében néhányan halálra éljeneztek, izgatottan elrendelte a hallgatóság eltávolítását és teljesen kiűrtette a termet, még azokat a karzatokat is, ahol a bírák és a hadbírák ültek, és csupán csak az újágitókat engedte be utólag.

Az ítélet indokolása.

A terem kiűrtése után a bíróság újból megjelent, a vádlottakat bevezették és a bíróság kihirdette előttük az esküdtek verdiktjét és a bíróság ítéletét, amely mindkét vádlottat a halált okozó súlyos testi sértés büntetése alól fementette és Zsilinszky Endrét nyomban szabadságra helyezte. A költségeket az állam viseli; a bíróság a lefoglalt botot és browningot elkobozta.

Az ítéletet a két fiatal ember meghajolva köszönte meg, majd az elnök néhány rövid szóban megindokolta az ítéletet, amennyiben kijelentette, hogy miután alaki kifogás nem merült fel az esküdtek verdiktje ellen, a bíróságnak a felmentést ki kellett mondani.

A felmentő ítélet ellen az ügyész semmisségi panaszt jelentett be és a tárgyalás során bejelentett semmisségi panaszait fentartotta.

Az után az elnök visszatért arra az incidensre, amely a tárgyalás elején történt Zsilinszky Gáborral, aki köteles lett volna az elnöki felhívásnak engedelmessé válni és az oldalfegyverét letenni a mivel azt katonai megfigyelésből nem teljesítette, a tárgyalás zavartalan menetének biztosítása végett a törvény értelmében polgári őrizet alá kellett helyezni. Ebben az eljárásban — mondta az elnök — ő összehittközést lát a polgári és katonai büntető perrendtartás között a mivel a vádlottnak az eljárása által a polgári bíróság presztizsét sértve látja, ennélfogva az esetről az igazságügyminiszternek jelentést tesz.

Achimné átkozódik.

A távozó közönség sorai közt kétségbeesett siránkozással ment le a lépcsőn Achim özvegye és folyton azt bangoztatta:

— Uri gyilkosok! Uri gyilkosok! Gazemberek!

Mivel az utcán is nagyon hangosan viselkedett, kocsin vitték szállodájába.

A törvényszék épülete előtt több száz főnyi közönség várta a felmentett vádlottakat, kik azonban védőjükkal kerülni akarván a tüntetést csak akkor mentek el az épületből, mikor a kivezényelt rendőrség széteszletta a tüntetőket.

VIDÉK.

A pankotai ipartestület küldöttsége. Schill József vármegyei főjegyző előtt ma délelőtt jelent meg Faragó István világosi főszolgabíró vezetésével a pankotai ipartestület küldöttsége és átnyújtotta az ipartestület memorandumát. A pankotai ipartestület az elavult és kisiparosokra sérelmes intézkedéseket tartalmazó ipartörvény revízióját kéri, mert egészséges ipartörvény híján a magyar kisiparosság már-már fönkrejut. Beadványukban azt kéri, hogy Arad megye törvényhatósági bizottsága foglaljon állást a kormánynál a kisiparosok jogos érdekeit megvédő új ipartörvény mellett. A beadványt a legközelebbi rendes vármegyei közgyűlés fogja tárgyalni.

A seprői új segédjegyzők. Seprős község képviselőtestülete ma töltötte be Édes Elemér tb. főbíró elnöklele alatt a megüresedett két segédjegyzői állást. A pályázók közül Hollós Sándort és Sztójakovics Bélát választották meg az évi 1500 korona javadalmazású állásokra.

Fejérváry a királynál.

(Berzeviczy és a választójog — A pénzügyminiszter a választóreformról.)

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest, január 17.

Tegnapról mára váratlan híre támadt a magyar politikánsk, amelyek a költségvetés elintézésével mintha fagypontra szállította volna le az érdeklődést. Ugyanis Fejérváry Géza báró tegnap kihallgatáson jelent meg ő fellege előtt.

Az ősz darabont kapitányt is meglepte az audienciára való meghívás, amelynek politikai hátterét bizonyítja, hogy közvetlen a kihallgatás előtt Berzeviczy Albert a Ház volt elnöke látogatta meg Fejérváryt.

(Kombinációk.)

Ennek a két ténynek egymás mellé állítása csak fokozza a parlamenti körök feszült érdeklődését. Fejérváryt még ma is mint a király bizalmasát, meghitt öreg barátját ismerik, akinek döntő pillanatokban, válságok küszöbén mindig nyomtatékkal egett a szava a legfelső elhatározás mérlegébe. Állítólag, persze függetlenségi hírek szerint, a véderőreform sora miatt aggódik az udvar és keresi a kibontakozás sima utjait.

Nem véletlen találkozása a jelenségnek, — így mondják némely politikai helyen — hogy Berzeviczy Albert hétfőn Fejérvárynál vizitelt, hogy Kabós Ferenc, a múlt évi békealkotó természetes apja, kedden a választójogot jelölte meg a kibontakozás alapjául és ugyanakkor megjelent az uralkodó előtt egyik legbizalmasabb tanácsadója. Akik eleinte hitetlenül fogadták az audiencia híreit, csakhamar megtudták, hogy Fejérváry báró voltaképp Meránba akart utazni, már kézen is volt a podgyász és az elutazás előtt kapta az udvari értesítést, hogy menjen Bécsbe, a király szólítja és várja. Még érdekesebb, hogy az audiencia után Fejérváry végkép lemondott a meráni utró, itthon marad.

(Készül a választói reform.)

Budapestről jelentik: A képviselőház pénzügyi bizottsága ma tárgyalta az 1912. évi költségvetést. Hegedüs Lóránt előadó ismertető szavai után Földes Béla kijelenti, hogy nem szavazza meg a költségvetést. Návay Lajos a koronajáradéknál szólal fel; Mezöcsy Béla sajnálja hogy a kormány a költségvetés tárgyalásának időtartamát nem használta fel a béke előkészítésére. Végzetes hiba lenne, ha bonyolult helyzetből való kibontakozást újabb bizonytalan eszközökkel akarnák megvásárolni. Bakonyi Samu a javaslat ellen szólal fel; Nagy Ferenc sajnálattal konstatálta, hogy az ellenzék a véderő reformnál a legitim parlamenti fegyverek mellőzését természetesnek tartja.

Lukács László pénzügyminiszter hosszabb beszédben reflektál a felszólalásokra; kijelenti, hogy a béke feltételei tekintetében nem nyilatkozhatik. Ethiszi, hogy az ellenzék minden árnyalatát objektív okok vezetik, de kéri, hogy a kormány helyzetét is objektív szempontból ítéljék meg. A véderőreform több, mint tíz éve már aktuális és annak sürgős megoldása elől már nem lehet elzárkózni. A választói jog reformját a kormány nem akarja elodáznia, de a legnagyobb könnyelműségnek tartaná, ha ilyen szásadokra kiható fontos kérdést a szükséges adatok hiányában kezdeményeznének. A statisztikai hivatalban serényen folyik a munka, az anyag igen nagy mégis annak a nézetének ad kifejezést, hogy a folyó év folyamán a választójog reformjáról szóló törvényjavaslat készen lehet. Az egyes pártok közt fennálló elvi ellentéteket nem tartja átbidalhatatlannak, mert

meg van arról győződve, hogyha a kellő adatok nyilvánosságra kerülnek, maguktól fogznak felállítani azok a korlátok, ameddig minden magyar ember elmehet.

A Duna partján.

— A jégzajlás látványossága. —

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, január 17.

Akinek napközben van kistráérd ideje, okvellen elmegy a Duna partjára, mert olyan látványosságban van része, amilyent — hogy nagyot mondjunk — a moziban sem talál meg s olyan hangversenyben gyönyörködhetik, amilyent a drága külföldi maestrok nem tudnak produkálni.

Egyik parttól a másikig havas jég borítja a széles Dunát, szinte egyetlen táblának gondolná az ember, ha itt-ott nem tarkítani a havas fehérséget sötétebb folt, amely szabad vizet jelent. Ezek a pár négyzetméteres lékek okozzák, hogy a jégmező nem állhat meg, hanem lefelé uszik. Nem zajtalanul, hanem százféle hangból összeverődött harsogással.

Szűk a Duna jégnek, azért erősen a parthoz surlódik s a léposót véges-végig a két korzón hatalmas jégtáblák borítják olyan rettenetes összeviszasságban, mintha minden ponton egy-egy jégpalatát döntött volna össze a fölréngés. Egyik pillanatban olyan hanggal surlódik a jég a parthoz, mint aminőt kerek vizimalom ver, a következő pillanatban riadás támad a jégmezőn s a dörgés, majd tüvegősörömpölés, cöterapengés hallatszik, a szerint, milyen vastag a megrepesztett jég.

A parton minden munka szünetel, csak a dunai kapitányság rendőrei cirkálnak a dermedt hidegben. Ezek a rendőrök már meg is kapták utasításukat, hogy ha megállana a jég. *Egy teremtet lelkét sem szabad a Duna hátára bocsátani.* A rendőrség régebben megengedte a közlekedést a befagyott folyón, de az 1891-iki szomorú emlékeztető katasztrófa óta kiadta a tiltó rendeletet.

Amióta erősen zajlik a Duna, nem ugrott senki a vízbe?

— Az öngyilkos jelöltek — mondotta egy rendőrtisztviselő — ilyenkor messze elkerülik a Dunát. Zajló vízbe, amióta csak emlékezem, mindössze két ember ölte magát: vagy tíz éve Lukács Béla volt kereskedelmi miniszter és tavaly egy budapesti hentesáru nagykereskedő fia. Rendőreink azért most már nem is figyelik meg éjjel a hidon járó embereket.

Megkérdeztünk egy budapesti jégnagykereskedést, mikorra várják a Duna befagyását?

— Ha ez a hideg megmarad, akkor két nap múlva bizonyosan megáll a jég. Előbb a tolna-megyei szakaszon, aztán természetesen a fővárosban is. A zajló jég most tíz-tizenkét centiméter vastagságu, de három nap múlva, ha hosszafoghatunk a vágáshoz, husz harminc centiméteres táblákra számíthatunk. Egészen bizonyos most már hogy az évek óta hangzó nyári panasz a jéghiány miatt az idén el fog maradni.

Ma a déli órákban a tíz fokos hidegben végig a két part alsó terrasán seregestől bámulták az emberek a zajló Duna nagyszerű képét. Az Eskü-téren is sok bámolója volt a zajlásnak, amikor egyszerre erős akadályba ütközött egy óriás jégtábla a parti teraszban. Egy-két pillanatra megállt, aztán fölgaskodott s mint valami csillogó, áttetsző fal husz méter magasságba nyújtózott, majd önmagába roskadva, fűléketítő ropogással leomlott.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Csütörtök: Három testőr, vígjáték. Herceg Ferenc-ciklus. (C. bérlet.)
Péntek: Lengyel menyecske, operette.
Szombat: Rossz pénz nem vész el, vígjáték. Bemutató előadás. (A. bérlet.)

* Gyurkovics leányok. A Herceg-ciklus második darabjának a Gyurkovics leányokat játszották. Cikluson kívül is színrekerül évenként legalább egyszer Herceg Ferenc kedves darabja és mindig a közönség különös érdeklődésével találkozik a mulatságos darab. Ma este szép, végig gyorsan perdülő és élvezetes előadásban láttuk a Gyurkovics leányokat. Keszler Radványi ezredese a legszimpatikusabb katona. Beregi Sándor dr. elegáns, snájdig és kacagtató Sándorffy volt. Dolly egyik legjobb szerepe Horkay Fari, mellyel ma is allandó jóleső derűtségben tartotta a közönséget. Jó volt Gida szerepében Vass Jenő, akit nyílt színen is megtapsolt a közönség. A hölgyek közül Kápolnay Júlia derűs Katinkája, Harmath Józsa pajkos Micije, Nógrádi Malvin szép Sárija, Benkőné jóízű mamaja külön-külön is hozzájárultak az est sikeréhez. A közönség egészen megtöltötte a színházat és nagyon jól mulatott a jól sikerült előadáson. H. G.

* Kritizálják Komjáthyt. Kassáról jelentik: A kassai színházi igazgató Sziklay Ede főispán elnöklésével ülést tartott, melyen Kresz János, a Komjáthy János színházigazgató társulata által előadott silány újdonságokra tett megjegyzést. Komjáthy színházigazgató melegséggel azt hozta fel, hogy a közönségnek mindig új darab kell és így a selejtest is kénytelen színrehozni. A színházigazgató ama kérvényét, hogy a mozik télen át ne tarthassanak előadást, a választmány nem tárgyalta.

* Három testőr. Herceg Ferenc legmulatságosabb vígjátékával, a *Három testőrrel* fejezi be a színházisulat a nagynevű magyar író ciklusát.

* Vasárnapi előadások. Vasárnap délután színrekerül az eddig szüfolt házak mellett játszott *Iglói diákok*, míg este a szombaton bemutatott *Rossz pénz nem vész el* című parasztvígjátékot játszik másodikszor.

* Rossz pénz nem vész el. Sári bíró óta nem írtak oly színdarabot, amely a magyar nép lelkét tükröztetné vissza. *Liptai Imre* nyúlt most ehhez a tárgynoz és írt oly darabot, amely sok tekintetben fölülte a mai eddigi magyar parasztdaraboknak. *Liptai* a paraszti életet nem állítja be egy osztályprobléma összetevőinek, hanem önmaguknak adja az öket és saját lelkükből és körülményeiből hagyja élni, cselekedni őket. Alakjait pompásan tudja megrajzolni. Nincs beállítás semmi fölösleges, vagy kivetni való. Mindegyikük típus, éles vonatu, művészi rajza az eredetiek. Igazi zsáner-kép. Rutka készséggel csoportosítja jeleneteit is. Nem hajszolja a magyarságot amit mond természetesen, közvetlen s találó. A szombati bemutató nagyon érdekessé igérkezik, annál inkább, mert magyar író magyar tárgyú darabja kerül színpadra.

* A Kultura. Az 1. szám tartalma a következő: Hangay Sándor: Kultura. Radványné Rutkay Emma: A szuterénben. Pakota József: Plain air. Sas Ede: Ósz a tengerparton. Pinter Jenő: Dukai Takács Judit. Komjáthy Jenő: Mégis egy. Szederkényi Anna: Jön a nagy óra. Majthényi György: Nostalgia. Orbók Attila: Ilyen az élet! Dr. Janicsk József: Raffael „Krisztus sirbatétele”. Gyulai István: A mozdony. Harsányi Lajos: Ósz. Igric: Parnasszus mozgó. Lőrinczy György: Balla Ignac és könyvei. Mors eques: A fekete ostor és más novellák. Attila. Az én második feleségem. Ifj. Karpáti Endre: A rettenhetetlen ólomkatona. H. S.: A Nemzeti Szalon jubiláris kiállítása. Beódi Balogh G.: Jubiláris tárlat a műcsarnokban. Munk Andor: Quo vadis. Keszler István: Kamarajáték. Büky György: Kis kávéház. Képek: Némethy Miklós: Interieur. Vágár után. Schwalm Richard: Rajzok.

* Melville Gaylord a tolvaj király csütörtökön ke ül színre utoljára az *Urania* színházban. A nagy koncepciójú detektív regény óriási sikert aratott és újabb diadalokat hozott az *Urania* színháznak. Az előadó művészek a párisi színházak legelőkelőbbjei közül valók és jáékuk már mázában véve elsőrangú művészi esemény számba megy. A közönség kedden és szerdán valósággal előzönlötte az *Uranit* és a legnagyobb elragadtatással honorálta a remek kép szépségeit. A Nordisk Film Companynak ez a legsikerültebb képe, melynek utolsó előadását a közönség különös figyelmébe ajánljuk. 175

* A Notre-dámi toronyőr, Hugó Viktor hatalmas regényének mozgófényképe pénteken kerül bemutatásra az *Uranit*ban. 175

* Eseménye lesz a kinematográfiának! Né hány nap múlva nyilvánosságra kerül a norvég filmgyár nagy szenzációja. Országszerte fokozott érdeklődéssel várja a nagy slagert a közönség. Aradon az *Apollo* színház fogja bemutatni a kinematográfia eseményét.

* Trilby szenzációs sikere. Az *Apollo* színház igazgatósága ketségietlenül nagy figyelmet fordít mindig arra, hogy a közönségnek elsőrangú szórakozásban legyen része. Trilbynek, ennek a szenzációs drámának az előadása is ezt igazolja, mert a filmgyárak aligba készítettek hasonlóan nagyszabású s minden tekintetben tökéletes filmet. Megtaláljuk ebben a képben mindazt az izgalmat, finom művészi játékot, amely érdekelti tudja a modern embert. Az első jelenettől a darab végéig a cselekmény lebilincseli a néző érdeklődését s a film művészi kiállítására is sok gyönyörűséget nyújt. A kinematográfia eme nagy szenzációját, amely az első két napon szüfolt házakat vonzott, csütörtökön mutatja be utoljára. 177

* A színházlátogató közönség figyelmébe. A „Fehér Kereszt” kávéházban fővárosi módra színház után *Buffet-színházi vacsora*. Naponta elsőrangú cigányzene. 5757

VÁROS ÉS MEGYE.

Csökken Aradon a hufogyasztás.

— A vágóhid építése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 17.

Megirtuk, hogy az aradi vágóhid átalakításának és a léghűtő berendezésének részletterveit a törvényhatóság Székely László temesvári építésmérnökkel készítetteti el. Székely benyújtotta a városhoz az építési költségvetést és adatai alapján Kilyényi János főszámvevő előterjesztést tesz a tánaknak, hogy most már a földművelésügyi miniszter utasításainak megfelelően, készíttesse el a vágatási szabályrendeletet is. Ennek keretében állapítandók meg a vágatási díjak és minthogy a miniszter intenciója szerint a vágóhid nem lehet a városra néve hasznot hajtó vállalat, a díjak maximuma csak oly mértékben szabható meg, hogy azok az építési költség annutását, továbbá az üzem fenntartását fedezhetik.

A főszámvevő számítása szerint az építési költség 383.000 koronával van preumnáva és ennek megfelelően a vágóhid üzemének egy évi kiadása 91.288 koronában állapítható meg. Minthogy a szabályrendeletben egy összegben kell megállapítani a mezárosoktól szedendő összes díjakat, úgy tervezi a főszámvevő, hogy a levágott állat kilója után két és fél fillert fizessen a vágató és ebben minden vagoni kiadása beufoglatotok: tehát vágás, hűtés, szemledij stb. Ezt alapul véve a vágóhidnak évi 95.445 korona bevételre lenne. Azonban az így mutakozó többlet utak feuntartására és építésére lesz fordítandó.

Érdekes kimutatást csatol a főszámvevő eme előterjesztéséhez és statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy Aradon a hufogyasztás az utóbbi években csökkent. 1909-ben 3675 darab, 1911-ben 3020 darab szarvasmarha, 1909-ben 7783 darab, 1911-ben 5477 darab borjú; 1909-ben 6839 darab, 1911-ben 4151 darab juh, 1909-ben 6824 darab bá-

rány, 1911-ben 5237 darab (bárány, 1909-ben 18.259 darab, 1911-ben 12.678 darab) sertés került levágásra. Eme szomorú fogyatkozásnak az oka, nyomdomb a főszámvevő, azzal magyarázható, hogy a külváros lakossága húst alig fogyaszt, az ipari munkás fogyasztása heti két és fél kilogrammról ugyan három és fél kilogrammra emelkedett, de ezzel szemben a köz és magántisztviselők, tanárok és tanítók heti hat és fél kilogramm helyett csak három és fél kilogramm húst vásárolhatnak.

Rend az aradi raktárhivatalban.

— Uj főnök, új beosztás. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 17.

Az aradi állomás raktára ellen a közönség körében már hosszú idő óta állandó a panasz. Apróbb inkomoditásoktól eltekintve gyakran előfordult, hogy az arakat később továbbították, vagy később adták ki. Az is megtörtént a nyáron, hogy Aradon Rakospalota-újpestra 15 darab daruhalat adtak föl. A számla levelen azonban a felvevő nem tüntette föl, hogy hány darabot vett át. Mire aztán a címzetthez jutott a szárnyas, fele elveszett. A vizsgálat megállapította, hogy az aradi hivatalban történelmi mulasztás, mert az uton lehetetlen volt a ladát felbontani a kivenni a szárnyasokat. Hasonló esetek sokszor történtek.

Az államvasutak vezetősége a panaszok alapján vizsgálatot indított arra a meggyőződésre jutott, hogy a bajokat főleg azok a különbségek okozták, amelyek az aradi állomás főnökség és az államvasuti raktár mindenkori főnöke között fennállottak. Ugyanis a szolgálati szabályzatban a raktárfőnök és az állomásfőnökség közti viszony nincs teljesen tisztázva és így történelmi, hogy az állomásfőnök alárendelt hivatalnokának tekintette a raktárfőnököt, míg az minden beavatkozás ellen tiltakozva önállóan intézkedett. Ebből természetesen sürögés, ellenérvek keletkeztek a raktár és az állomásfőnök között és az ellentétes intézkedések következtében a raktárban nagy rendszertelenség támadt.

Ez a hatalmi kérdés birta rá Hoffmann Ármint, ki egy év óta főnöke az aradi állomás raktarának, hogy áthelyezését kérje. Az államvasutak igazgatósága eleget is tett Hoffmann kérésének, egyúttal azonban vizsgálatot rendelt el az ügyben. A vizsgálat eredménye megszünteti a tarthatatlan állapotokat és külön, önálló hivatalt szervezi az aradi állomás raktárát, melynek élére Fodor Ádám volt vajdahunyadi állomásfőnököt helyezték. Fodor már ma el is foglalta új állását, a szervezési munkálatok pedig most folynak.

MULATSÁGOK.

(=) Álarcoshál. A farsangi álarcos bohém hál január hó 20-án lesz az ipartestület tánc-termében.

(=) Az ujarad-zsigmondházi Jótékonytársaság „Petőfi” asztaltársaság január 20-án a zsigmondházi „Petőfi” vendéglőben, saját pénztára javára, sártkörü táncvigalmat rendez.

(=) Az aradi eszmacészítő Ipartársulat az özevgy segély alapjára február 3-án a Gambrius vendéglő termében sártkörü táncestélyt rendez. A táncestély este 8 órakor kezdődik.

Budapesti rendőrközegek egy aradi kereskedőnél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 17.

Ma reggel Aradra érkezett Stefkovics Sándor a budapesti államrendőrség bünygyi osztályába beosztott rendőrkapitány és társaságában jött Kalmár Hugó detektív. A kapitány megjelent Greén Nándor főkapitánynál és a budapesti rendőrség által kiállított nyílt parancsot mutatott fel, melynek meghagyása szerint Aradon Balla Lajos, az aradi sertés hizlalo részvénytársaság volt igazgatója, jelenleg sertéskereskedő ellen tett feljelentésben nyomozást kell végeznie és ehhez az aradi rendőrség segítségét veszi igénybe.

A budapesti rendőrség, a budapesti királyi ügyészség utasítására vezeti a nyomozást Balla Lajos ellen, akit az ügyészségnél egy bécsi sertésnagykereskedő jelentett fel és a feljelentés szerint állítólag Balla 27.000 koronát magának tartott meg. A bécsi cég sertések vásárlásával bizta meg az aradi kereskedőt és erre állandóan előleget küldött neki. Az utóbbi időben különbségek keletkeztek az üzletfelek között és Ballától megvonták a megbízatást. Szokás szerint az ilyen hirtelen szakítással a rögtön elszámolás is vele jár és erre Ballát fel is szólították. Minthogy véleménye szerint neki is nagyobb követelése volt még megbízójával szemben és így a készpénz előleg visszafizetését csak akkor akarta teljesíteni, amikor a bonyolult elszámolás a kettőjük között véglegesen megtörtént, azt az ajánlatot tette, hogy a bécsi cég követelésének felezésére egy blankó váltót ad 27.000 korona összegről. Ezt az ajánlatot elfogadták, Balla a váltót el is küldötte. Időközben Balla távozott az aradi sertés hizlalo részvénytársaság kötelékéből és mikor ezt a bécsi nagykereskedő megtudta, ahhoz a már nem ismeretlen módszerhez folyamodott, hogy a kereskedelmi ügyletből bünygyet akar csinálni és ezért sikkasztás címén a budapesti ügyészségnél feljelentést tett.

A fővárosi rendőrség köteletségéhez híven az ügyészség megkeresésére leküldötte Aradra közegeit, hogy itt a nyomozást megejtsék és mint magától Stefkovics rendőrkapitánytól hallottuk, elszámolási különbségekről van szó és minthogy Balla Bácskopolyán lakó édesapja teljes anyagi garanciát nyújt ingatlanai által az esetleges különbözeti összegekért, valószínű, hogy az ügyészség elejti a vádat. Balla család címén viszonyvádat emelt a bécsi cég ellen, mert többszöri kérésre sem kapta vissza a váltóját, noha a követelésére teljes fedezetet kínált fel és azt el is fogadták. Békés megegyezés esetén természetesen ő is visszavonja a vádját.

A fővárosi rendőrség kiküldöttjei a jegyzőkönyvek felvétele után visszautaztak Budapestre.

TANÜGY.

(-) Tanítói kinevezések és áthelyezések. A hivatalos lap holnapi száma a következő tanítói és tanítónői kinevezéseket fogja közölni. A vallás és közoktatásügyi miniszter Aradmegyében Pricker Margitot Seprősről, Szántó Margitot Szekudvarra, Ruzsányi Adélt Világosra, Sipos Ilonát és Láng Mihályt Ujpanátra, Lopos Jánost Magyarpécskára, Babor Jánost Facsatpusztára nevezte ki. A miniszter áthelyezte Moutorisz Mária, Ópálosról Aradra, Orsi Györgyöt Seprősről Ópálosra és Piblinger Lajost Alsóilről Mikelakára.

Fegyver a bíróság előtt.

★

Baloghy György, a budapesti bünygyes törvényszék elnöke ma este bejelentette, hogy jelentést tesz az igazságügyminiszternek arról a különös állapotról, hogy Zsilinszky Gábor, a fiatal tüzérönkéntes, fellettes hatósága parancsát követve, nem tette le oldalifegyverét a több napos tárgyalás ideje alatt.

Baloghy elnökkel együtt azt kérdezzük: mi lehet az oka annak, hogy a hadsereg meghagyja tájainak, hogy a bíróság előtt is hordják a fegyverüket. Mi ennek az oka és mitöbb: mi ennek az értelme?

A hadsereg és a néphadsereg és a királyi hadserege, a bíróság pedig ő felsége a király nevében ítél. Mi célja lehet annak, hogy a fegyverviselés kérdésében ellentétet támasztanak a különböző felségjogok között? Az igazságszolgáltatás megszentelt csarnokába, közvetlenül a funkcionáló bíróság elé, amely az állam rendjének, a polgárság mindarendő érdekének, a közbiztonságnak és a tisztaság erkölcsöknek megóvására hivatott, fegyveresen lépni tilos: ez a szabály. Ezzel a bíróság a maga méltóságát, felsőbbbbséges tekintélyét óvja, jelezve nyilván, hogy abban a terebben, ahol az igazságnak oltára áll, ne legyen más erő, mint a jogszolgáltató igazság. Miért helyezkedik ezzel szembe a hadsereg a maga tekintélyének jelvényeivel: szuronyával, kardjával és puskájával? Demonstrálni akarja ezzel, hogy csakugyan státusnak érzi magát a státusban, idegen testnek az állam szervezetében? Tüntetés akar ez lenni, hogy a katona a polgári hatalom előtt meg nem hajlik? Akkor miért enged egyáltalán a polgári bíróság meghívásának és miért tesz vallomást a lebecsült civitek előtt, amikor katonai mundér van rajta?

Ez a dolog semmikép sem alkalmas arra, hogy szorosabbra fűzze az együttérzés kötelekeit a polgárság és a katonaság között. De nincs ennek a szembehelyezkedésnek semmi józan értelme, ezért remélhetőleg hamarosan el fog múlni, mint sok más avult szokás, amely kelletlen hagyományként fennmaradt a hadseregben. Van ott még más copf is, amit le kell nyerni és ki kell irtani.

De viszont a törvényszék elnökének eljárását sem tartjuk nagyon szerencsésnek. Ő a Zsilinszky fiút, aki most szolgálja önkéntes évét és felsőbbbbségének parancsára való utalással vonakodott letenni oldalifegyverét, két fegyveres börtönőr közé állította, akik lépten-nyomon kísérik. Mi értelme van a két fegyveres őrnök a — fegyveres katona oldalán? Azt akarja ez demonstrálni, hogy a bíróság fegyverei felette állanak a katona fegyverének? S miben jut ez kifejezésre, abban talán, hogy két fegyver több egyenél? Ugy látjuk, ezt az intézkedést Baloghy is különösnek találta és azért tett ma este néhány magyarázó szót.

Zsitvay elnök ily esetben levétette a fegyvert a katonáról, aki kijelentvén, hogy az erőszaknak enged, rendszerint nem ellenkezett többé. De tiltakozni a fegyverviselés ellen, mégis meghagyni a katona oldalán a kardot, azonban két fegyveres őrnök kiállításában keresni az egyensúlyt és a bírósági jogkör védelmét, ez oly intézkedés, amely semmikép sem elégséges arra, hogy a polgári önértéket kielégítse, és az elérendő célt is: a bíróság fötetten felsőbbbbségét az igazságszolgáltatás termében, nem szolgálja kellőképpen.

HIREK.

Csiky Károly nyugalomban.

— Az árvaszéki elnökhelyettes kérvénye. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 17.

Holnap adja be Arad város polgármesteréhez nyugdíjazás iránti kérelmét Csiky Károly árvaszéki elnökhelyettes ülnök, aki a városnak nemcsak egyik legrégebb, hanem közbecsülésben álló és szeretetreméltó modora révén általánosan kedvelt főtisztviselője volt. Munkásságában ma époly körültekintőnek és fáradhatatlannak mutatkozott az árvaszék elnökhelyettese, mint negyven év előtt, amikor a város szolgálatába lépett. Azok közé a régi típusú kedves, jovialis, magyaros tisztviselők közé tartozik a most nyugalomba készülő öreg ur, aminők ma már csak elvétve akadnak a régi jó táblalírák aranyshivű és nem bürokrata világából.

Városi szolgálatának negyvenedik esztendejét tölti be czidén Csiky Károly. Több mint husz esztendő óta áll az árvaszék ügyeinek élén, mint állandó helyettese az árvaszéki elnöknek. Fárastó és mindvégig pontosan, szeretettel betöltött hosszú munkássága után vágyik a nyugalom után az őz főtisztviselő, akit tisztviselőiársai szinte barátsága és az aradi társadalom tisztelete kísér a közhivatali szereplés teréről a magánéletbe.

Csiky Károly jogi tanulmányainak elvégzése után 1870-ben a kereskedelmi minisztériumban kapott hivatalát. Miniszteri segédfogalmazó volt már, amikor két évi minisztériumi hivataloskodás után hazakerült Budapestről Aradra, ahová itteni rokoni: néhai *Nachtnébel* Ödön, különösen pedig édesanyja hívták őt. A városnál 1872-ben választották meg aljegyzővé. Három esztendőig volt Aradváros aljegyzője, azután pedig adóügyi tanácsos lett és ebben az állásban kerek tíz évig működött. Az árvaszékhez 1885-ben került Csiky Károly mint árvaszéki ülnök. Öt évvel utóbb, 1890-ben az árvaszék elnökhelyettese lett és ezt a díszes hivatalát töltötte be megelégedésre, mind a mai napig, tehát két évtizednél hosszabb ideig.

Nyugdíjazás iránti kérelmét valószínűleg a februári közgyűlés fogja tárgyalni és kétségtelen, hogy a törvényhatósági bizottság teljes méltánylással lesz a város régi és érdemekben gazdag hivataloskodására visszatekintő szimpatikus főtisztviselője iránt.

— Kanonokok beiktatása. *Temesvárról* jelentik: A király által legújabbán előléptetett csnádi kanonokokat, *Engels János* dr., *Wittenberger Antal*, *Blaskovics Ferencet* és *Bauer Györgyöt*, továbbá a legújabbán kinevezett csnádi kanonokot, *Pasha Ágost* püspöki titkárt holnap, csütörtök reggel félnyolc órakor iktatja be hivatalukba és javadalmukba a képtalani nagyprépost.

— Vilma királynő betegsége. *Hágából* jelentik: Vilma királynő ma ismét súlyos válságon ment keresztül. A királynő megbetegedése véget vetett azoknak a reményeknek, amelyeket trónörökös után áhítoró hollandusok királynőjük várandós állapotához fűztek. A királynő betegsége mély lehangoltságot keltett Hollandiában s ezen a hangulaton a szimpatikus angu hírlapi közlemények sem enyhítettek, nál is inkább, mert nem régen hasonló betegségben esett át Vilma királynő.

— Az eltűnt képviselő. *Bécsből* jelentik: A néhány nappal ezelőtt egy kiránduláson eltűnt *Silberer Ferenc* szocialista képviselő és ismert sportsman felkeresésére ma újabb expedíció indult, de még eddig nem akadtak az eltűnt nyomára.

— A miniszterelnök gyógyulása a legjobb uton halad. A kezelő orvosok ma végezték az utolsó szemüvegpróbát s konstatálták, hogy a miniszterelnök szemüveg nélkül is jól lát, a véglegesen megállapított szemüveggel azonban még a legpróbb betűt is kitűnően tudja olvasni. *Kluen-Héderváry* gróf kedélye különben a legjobb, ugyeintén a közérzet s így a miniszterelnök 8-10 nap múlva már valószínűleg rézert vesz a Ház üléssein.

— Az aradi szocialista párttitkár és a munkapárt. Néhány héttel ezelőtt olyan hírek terjedtek el Aradon, hogy *Varga Ferencet*, az aradi szocialdemokrata párt titkárát kényszerítették állásának elhagyására, mert kiderült róla, hogy az általános választások idején a nemzeti munkapárttól nagyobb összeget fogadott el s ezért a pénzért nem léptette akcióba a munkásságot *Tisza István* ellen. *Varga* e hírek szellőztetése után kijelentette, hogy a vád alaptalan; ő önként távozott a pár titkári állásból és a róla terjesztett hírek miatt sajtópórt indít, mert ő sohasem kapott pénzt a munkapárttól. Ettől függetlenül a szocialdemokrata párt központja vizsgálatot indított *Varga* ellen. A minap fejezték be az ügyben a vizsgálatot és *Buchinger Manó* meg *Garami Ernő* országos pártvezetőségi tagok leutaztak Aradra, hogy az itteni párt intézőségével közöljék az eljárás eredményét. Tegnap este a pártvezetőség ülést tartott, amelyre *Varga Ferencet* is beidézték. A budapesti kiküldöttek közölték *Mezeivel*, az aradi szocialista párt elnökével, meg a pártvezetőség tagjaival, hogy *Varga* ellen a vizsgálat nem tudott bizonyítékokat felhozni és így *Vargát* rehabilitálnak jelentették ki. Ez azonban nem jelenti azt, hogy *Varga* ismét elfoglalja titkári állását. A megüresedett állásra pályázati határidő leletéig ötven pályázatot az ajánlatokat az aradi párttal egyetértőleg fogja elbírálni a szocialista központ. Megjegyzendő, hogy Aradról senkise pályázott a titkári állásra.

— *Marczali Henrik* ügye. *Marczali Henrik* egyetemi tanár régen huzódó ügyében ma döntött a vallás- és közoktatásügyi miniszter. A kultuszminiszter jóváhagyta az egyetemi tanács megszüntető végzését, miután *Marczali* jóhiszeműségéhez kétség sem férhetett.

— *Méreg a kínai özvegy császárnénak.* *Pekingből* jelentik: Az özvegy császárlét tegnap meg akarták mérgezni, de a császárné, akit jókor figyelmeztettek, visszautasította a számára rendelt ételt. Több udvari alkalmazottat letartóztattak.

— *Kigyuladt gyár.* *Budapestről* jelentik: A Hungária műtrágya-gyár délután óta lángokban áll. A tűz a laboratóriumban keletkezett. Okát még nem állapíthatták meg. A kár jelentékeny nagyságu.

— *Eljegyzés.* *Glattfelder Gyula* dr. eszaki püspök nővére, moóri *Glattfelder Jakab* budapesti kocsiháros leányát, *Glattfelder Olga* kisasszonyt eljegyezte *Szöke Gyula* dr. budapesti ügyvéd.

— *Dermezítő hideg.* *Fiuméből* táviratozzák: Egész éjjel havazott; a várost magas hóréteg borítja. A hideg tűrhető, mert a bőre megszűnt. A hó itt szokatlan látványt nyújt. — *Baján* a vasúti hídnál megdermedve talált a rendőrség egy teljesen ismeretlen embert. Bevitték a kórházba, ahol fél óra múlva meghalt. Eddig nem sikerült személyazonosságát megállapítani. Több nap óta éjjel 22 fok, nappal 14-18 fok hideg van. — *Tapolcán* tegnap éjjel 12 fokos hidegben erős havaság indult meg. — *Karánsebesen* a hőmérő napok óta 30 fok éjjel, még a délelőtti folyamán is 21 fok C. hideg van.

— *Kétezer korona a szegényeknek.* A *Neuman Testvérek* cég néhai *Neuman Samu* elhalálozása alkalmából a mai napon *Varjassy Lajos* polgármesterhez kétezer koronát juttatott el azzal a kérelemmel, hogy azt a szegények közt felekezeti különbség nélkül osztassa ki. Kéri, hogy az említett összegből 24 szegénykező szegény 25-25 koronát, 216 belvárosi szegény 5-5 koronát és végül hetven gáji szegény 5-5 koronát kapjon. A kiosztás a jövő hét elején meg fog történni.

— A katonai hatóságok egyszerűsített ügyvitelre. Alapjában véve egyszerű és épen ezért okos rendeletet bocsájított ki a hadügyminisztérium. Az új rendelet meghagyja a katonai hatóságoknak, hogy ezután az egyszerűség és keretlenség legyen uralkodó a katonai ügyvitelben. Ennek a rendeletnek végrehajtásaként a hadtestparancsokságok többek között a következő utasításokat adták ki: A stílusnak egyszerűnek kell lennie és rövidség, valamint precizitása folytán kell kitűnnie. Elűnnek most a „nagybecsű...“, a „szives...“, stb., stb. felesleges kifejezések. Az írásos elintézésnek lehetőleg az ugynevezett „látómezési“ elintézés eljárás szerint kell kezelniük. Rövid egyoldalas fogalmazványok másolatát, amely előreláthatólag nem nagy változtatásoknak lesznek alávetve, az eredeti írásnál mindig át lehet az írógépen ütni. A rendelet még néhány más egyszerűsítésről is intézkedik, amelyek révén sok felesleges munkát takarítanak meg.

— *Halálozás.* *Lovás Adolf*, máv. főraktárnok, január 16-án, délelőtt 9 órakor, 52 éves korában meghalt Aradon. Január hó 18-án délután 2 órakor fogják *Zsófia* utca 7. sz. gyászházban a róm. kat. szertartás szerint becszentelni és *Pozsonyba* szállítani.

— *Nagy váltócsalás.* *Nagyváradról* jelentik: Nagystülű váltócsalás ügyében folytat nyomozást a nagyvárad rendőrség, amely elé most kerültek a csalás aktái. A csalást *Kiss Ferenc*, a *Bückler Zsigmond* nagyvárad ruha-kereskedő cég könyvelője követte el, aki három-négy hónappal ezelőtt eltűnt Nagyváradról. *Kiss* száznál több hamis váltót helyezett el nagyvárad pénztintézetknél és amikor csalásai kiderültek, megszökött a városból. Minden valószínűség szerint Amerikába menekült. A megkárosított bankok gondosan titkolták az esetet és így csak most került nyilvánosságra a nagy csalás, amikor *Kiss Ferenc* már régen biztonságban van. A „*Bihareana*“ nagyvárad román pénztintézet, amelynél szintén elhelyezett *Kiss Ferenc* hamis váltókat, feljelentést tett a nagyvárad rendőrségnél. A rendőrség megindította a nyomozást és már ezideig is negyven hamis váltót foglalt le. A kárt 70-80.000 koronára becsülik.

— *Ugrás a vonatról.* Rémes, hogy mit mernek tenni emberek. Tegnap reggel a *Temesvár* felől *Keckemétre* érkezett vonat már további utjára indult s meglehetősen sebességgel haladt, amikor az egyik vagonból kiugrott egy férfi, és egy nő. Akik látták a dolgot, biztosra vették, hogy öngyilkosság történt. Odarohantak a szerencsétlenekhez s csakhamar kiderült, hogy a leány a zuhanástól súlyos agyrázkódást szenvedett, míg a kísérője csak jelentéktelenül sérült meg. A vizsgálat pedig megállapította a következőket. *Varga Justina* egy keckeméti birtokosnak huszéves leánya. *Temesvárról* jött haza s társaságában volt egy *Jászás József* nevű huszonnégy éves fiatalember. Beszélgettek és olyan mélyen elmerültek a beszélgetésbe, hogy csak akkor vették észre, hogy megérkeztek *Keckemétre*, amikor a vonat már kiindult az állomásról. És olyan sürgős volt nekik a dolog, hogy még halálugrás árán is ctkön akartak lenni.

!! Hatóságilag engedélyezett végeladás !!

Összes raktáron levő kész cipőárui-
mat üzletfelosztás miatt minden elfo-
gadható árban kiárusítom.

KLEIN JÓZSEF
ARADON, PETŐFI-UTCA.
Városi és megyei telefon szám 826.

— Meglopott herceg. Windischgrätz Lejos herceg a napokban Budapestről Sarospatakra utazott. A vándor falkájában 16.6 kabátjából, amíg a herceg a folyosón tartózkodott, ismeretlen tettes kilopta a tárcáját amelyben 12 darab ezer koronás, 12 darab száz koronás papírpénz és meghatározhatatlan mennyiségű váltópénz volt. A miskolci rendőrség ma átiratban érdeklődött az aradi rendőrségnél, nem tudnának-e valamit a tolvajról.

— Gyűjtés a szegénytanulókért. Az aradi szegénytanulókat segélyező egyesület, mint ismeretes, Hauser ezredesné elnöknő intenciójára az évben lemondott arról, hogy bálrendezéssel nagyobb kiadásokba sodorja az egyesület híveit s inkább gyűjtés útján igyekszik megszerezni azt az összeget, amely a szegénysorsú iskolásgyermekek iskolapolásához szükséges. Az egyesület nemes gondolkodású elnöknője most küldte szét a gyűjtőleveleket, amelyeken felszólítást intéz az áldozatkész emberbarátokhoz. A következő szép gondolattal fejeződik be a felhívás: Minden egyes fillér egy-egy önbizalmán kívül szenvedő gyermek fájdalmát fogja enyhíteni! Reméljük, az egyesület felhívása nem marad visszhang nélkül.

— Hajók katasztrófája. Fiuméből jelentik: A Samos gőzös a szarcsnoka, mely tegnap 132 tonna vegyesáruval Fiuméba érkezett. Jelen-tette a rév hivatalnak, hogy a Deutsche Levante Linie társaság Szoia 1300 tonnás register gőzöse, mely Fiume felé utazott, az Oszánon elsülvedt. Huszonhat főnyi személyzetéből csak kevesek menekültek meg. Egyéb részletek hiányoznak. — Az osztrák Lloyd hajótársaság Ljopolji gőzöse Fiume felé haladva Patras mellett zátonyra jutott.

— Ilyen hidegben. Az aviatikusokat egy kis szibériai tél sem riasztja vissza a levegőtől. Szombaton délután, Beregszász határában ötszáz-hatszáz méter magasságban, óriási katonai léghajót vettek észre. Sároszi határában képeslevegőszőlők hulldögáltak a kosárból sőt már csak nyolcvan-száz méter magasságban repült a ballon. Francia tisztok utaztak ebben a nagyszerű hidegben, csak az a furcsa, hogy mégis Gruss aus Frank-ich feliratu aniziket szőrték le a magasból. Máramarosziget felé tünt el a léghajó.

— Az örült asszony tragédiája. A kecskeméti elmebeteg kórházban kezelték esztendő óta egy Kovács Györgyné nevű asszonyt, akit, mint közveszélyes ördögöt külön cellában tartottak. Az éjjeli szalmazsákból egy csomó szalmát a kályhára tett. A szalma füstjéből az asszony megfűtött és reggel holtan találták meg. Az elmebeteg hat cellára van berendezve és két ápoló felügyelete alatt olykor 25-30 elmebeteg is van.

— Eletunt családleány. Fitzer Erzsébet 17 éves családleány ma Szabadság-tér 12. számú lakásán ismeretlen okból szökecskét ivott. Könnyű sérüléssel szállították a kórházba.

— A zsinagógából. A templomi előljáróság ezennel köztudomásra hozza, hogy a hó 19-én (péntek) kezdve az esti istentisztelet felől órákor kezdődik.

— Megváltott aradi lőszállító című minapi cikkünkre vonatkozólag Wolf Béla annak a konstatálását kéri, hogy a cikk nem róla szól.

— Aki Amerikából fizeti az adósságait. Szegedről írják: Juranovics Ferencet, a szegedi Tisza-szálló tulajdonosát érdekes meglepetés érte ma. A posta Newyorkból 250 koronát hozott neki, egy csomagot és egy hosszú levelet. A pénzt, a csomagot és a levelet Herczeg Soma egykori szegedi kereskedő, régi sósa küldte neki, akinek pár év előtt virágzó üzlete volt Szegeden és aki elég viharos körülmények között távozott, tetemes adósság hátrahagyásával. De Amerika levegőjének csodálatos átalakító hatása, derék embert nevelt Herczeg Somából is, mert ime, öt esztendő után megemlékezik az ő szegedi hiteléről és törleszti az adósságait, bárha ezeket most senki se raklatja. Herczegnek a Juranovics-hoz írt leveléből a következő sorokat közöljük:

„Megéremelném, hogy válassz nélkül hagyja ezt a levelet, de én mégis írok, sőt emléktárgyakat küldök saját gyártmányú gallérszímből és törlesztem az adósságomat is, melyet először fillérig lefizetek, amint hogy megfizetem egy év adósságomat is. Ezuttal az utalványon küldött 250 koronát, kérem, fogadja szívesen. Amikor megírtam, amikor kipellenéztem, amikor mindenki elhagyott, ön a csodás jószívvel többet tett, mint a mennyit szabad lett volna tennie, mert nemcsak a szívét mutatta meg, hanem elment az áldozatkész-ség és a humanizmus legmesszebbmenő határáig. Mivé lettünk volna az ön jóssága nélkül? Áldja meg az Isten minden jóval! Hallom, hogy reményben szenved. A jó Isten ne engedje meg, hogy az ilyen ember szenvedjen, mert a jókból oly kevesen vannak. És, ha mégis szenved, ez csak a Gondviselés tévedése lehet. Hatvan dollárral léptem át Amerika határát és összetört lélekkel. Újból kellett kezdenem az életet. Biztattak, ahol annyi kerék forog, beállhatok én is egy keréknek és dolgozni kezdtem és dolgoztam rogyásig. De ugrálok, nem lehettem romlott ember, mert az Isten még egyszer megsegített és erőt, kitartást, hitet adott stb. Öszinte hálás tisztelői Herczeg Soma és neje.

— Páratlan alkalmi bevásárlás. Tulhalmozott raktár miatt bevásárlási áron árusítja Weinberger Ferenc ékszerész Arad, Andrássy-tér 20. (Fischer Eliza-palota) remek szép ékszereit, zsebjárát és ezüstnemű raktárát. Telefon 439.

— Lettár előtt rendkívüli áreszállítás legfinomabb kiegészítők, mufi ridikülök, finom bőrúrok, szép színházi táskák, színházi ládák, Hegedűs Gyula kereskedésében Arad, Andrássy-tér 15. Telefon 506.

— Divatlevélpapírok. Legújabb, legszebb kivitelben dobozoként 8, 6, 4 és 2 korona helyett 4, 2 és 1 korona t. áru árúknak, amíg a készlet tart. Lóczy I. és fia könyv- és papírkereskedésében Weisz utca. Telefon 517. Helybeli képeslapok darabja 4 és 2 fillér. Képes művészkartyák leszállított árban.

— Karácsonyról maradt divatlevélpapírok dobozokban, óriási készlet a Weitzer János-utcában egyesített könyv- és papírkereskedésünkben olcsón árusítatnak. Telefon 517. Ingusz I. és fia.

— Luxcikkék és farsangi álarcok Kerpel Izsónál. 4871

— 60 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-rt (Vidékre 2 korona 40 f.-ért) és 180 hangjegyet havi 2 K. 40 f.-rt ad kölcsönbe Kerpel Izsó kölcsönöz-intézete helyben és vidékre is. E cég vásárol egész könyvtárakat. 4871

— Gyógyítható-e a tüdőbaj? Ezzel a fontos kérdéssel foglalkozik egy népszerű broszúra, amelyet Guttmann H. dr. a Finsea-intézet főorvosa irt. Ebben a füzetben egészen új utakat találunk a tüdőbajok ellen való küzdelemre. Hogy mindenkinek, aki tüdő-, nyak- vagy gégőbetegségben szenved, lebetegessé tegyük ennek az írsztrált könyvnek a megszerzését, teljesen ingyen és bérmentesen küldjük el minden betegnek. Csak egy levelezőlapot kell éte írni a Paulmann & Co. cégnek, Berlin 947. Müggelstrasse 25. 5659

— Tombola és ajándéktárgyak legolcsóbb árban és legnagyobb választékban Fischer Simon nagy áruházában kapható.

— Köszönetnyilvánítás Neuman Samu vavatalára szánt kosorú megváltása fejében Fürst Ödön 50 koronát, Bock Róbert dr. és neje (Battonya) 10 koronát az izr. négyletnek, Weisz Dávid és neje 20 koronát és Leopold Adolf 10 koronát a népkönyvtárak adományozott. — Radó Gyuláné ravatalára szánt kosorú megváltása címen 10 koronát a négyletnek adományozott Friedmann Lajos és neje. Ezen kegyetes adományokért ezután mond bőséges köszönetet az elnökség.

— Budapest legújabb és legmodernebb szállodája Aczel Miksa által pazarul berendezett Excelsior szálloda Rákóczi ut 72. szám alatt. Minden szobában meleg és hideg víz, minden emeleten telefon, központi fűtés, lift. Szobák naponta 5 koronától feljebb kaphatók. Az árákba foglalják az angol reggeli, ruha-vasalás, beretalkozás és ásványvíz. A pályaudvarok és színházak közelében. Villamos közlekedés minden irányban. 6768

TÁRSASÁGOK.

(A tapasztalat.) A napokban egy új társaság nyílt meg Aradon. A társaság szerencsés auspiciumok közt indult meg, mert — úgy mondták a szakemberek — a cég egyik beltárgjának nagy vagyona van, viszont a másik társtulajdonos szegény ember ugyan, de tapasztalt, raffinált üzletember. Egy indiszkrét ember a multkoriban megszólította a cég második beltárgját.

— Mondja kérem, hogy fogadhatta el magát társulni az a gazdag ember? Milyen alapon társultak?

— Kérem, a dolog nagyon egyszerű. Ma nálam van a pénz és nálam a tapasztalat. Hát ezen az alapon már is társulhatunk. De megismerem magának, hogy egy éven belül már ő is megszerzi a tapasztalatot, viszont én — a pénzt.

(Ami a legborzasztóbb.) Egy aradi kereskedőről beszélnek a rossz nyelvek, hogy néhány nappal ezelőtt olyan helyzetben találta otthon feleségét és könyvelőjét, amilyen esetekben ki szokás dobni a — divánt. Lehet, hogy a rossz nyelveknek nincs igazuk, lehet, hogy a divánelmélet diadalmasodott tényleg, annyi azonban tény, hogy a rendkívül ügyes könyvelő még mindig a kereskedőnél van. De fizetésjavítást nem kapott. És a rossz nyelvek ehhez a semmi-mondó tényhez is komponáltak egy históriát. Azt mondják, hogy mikor a pedáns üzletember is flagranti érte a könyvelőt és b. nejét, iszonyu dühös lett:

— Disznóság — mondotta — maga nem respektálja a főnököt! Ilyesmiket művel! Hát ez halálatlan! És még hozzá a hivatalos órák alatt!

(A kiadások.) Egy aradi fiatalember nemrég nagy összeget örökölt. Azóta nem tesz más semmit, csak — jól él. Dobálja a pénzt, fogatot tart, nem iszik más, csak pezsgőt és nem ismeri meg már régi barátait. Ezek közül ketten beszélgettek nemrég hirtelen meggazdagodott barátjukról. Jót azonban nem igazán mondtak róla.

— Nem vezet jóra ez az életmód! — mondotta az egyik.

— Nem bizony!
— Előbb-utóbb tönkre fog menni.
— Az bizonyos. De még ez a legkevesebb!
— Mi-i? Hát még rosszabb is következik!
— Sokkal rosszabb!
— Te! Talán csak nem hamisított váltót?
— Azt nem. Hanem rövid idő múlva meg fog halni!
— Hát beteg is?
— Nem! Hanem látod, ő egy roppant könyvelő ember. Csak úgy szórja a pénzt. Előbb-utóbb ki fogja adni minden pénzt és ha már az elfogy, nem lesz mit kiadni, akkor amilyen könyvelő ember, kiadja — a le két!

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Királysértés — Petőfi versekkel. Az arad-megyei Meggyesegyházán a földművelő munkások és munkásnők deokkal és szavalatokkal egybekötött táncmulatgot rendeztek a saját könyvtárak gyarapításáért. Az eleki járás fő-

Gyapju swaeterek, sapkák, keztyük és bokavédők legnagyobb választékban

Bársony Andor

harisnya-, kötött és szövőtt-áru üzletében kaphatók

5961

Arad, Szabadság-tér 17. szám.

Telefon 642. szám.

szolgabírája, hivatalos kötelességéhez híven, ki-
rendelte a mulatságra a csendőröket azért,
hogy a 14—15 éves leány- vagy fiúgyermek-
ket a korcsmába ne engedjék. A mulatságon
Vereska Mihály munkás elszavolta Petőfi két
költeményét s ezért — királysértés miatt felje-
lentést tettek ellene. A költemények ugyan —
It a nyílom, mibe löjjem" és "Akasszátok fel
a királyokat" címűek — hatvan és egynehány
esztendeje benne minden minden Petőfi kiadás-
ban s azokat még sem kobozták el, de hát ez
alkalommal Urini Pál községi irnok úgy talál-
ta, hogy királysértést tartalmaznak. Utasítására
a csendőrök föliejelentést tettek az aradi királyi
ügyészségnél Vereska ellen — királysértés
miatt olyan két versért, amiket hatvanegy-
nehány esztendőnek előtte irtak és azóta na-
ponkint szabadon olvashat és szavalhat min-
denki.

§ **Bonyodalmas főnyeremény.** A jelzálognak
idei millióját kivételesen nem maga a bank
nyerte, de azért az 586—89. számú sorsjegy
most se hozott zavartalan örömet a nyertesnek.
A millió főnyereményt — mint megirtuk —
a tizenhatesztendős Reisz Adél nyerte Vág-
besztercén, de aligha nagy öröme, mert a
nagy pénz háboruságot és zavart hozott és
tönkretette egy jómódú család zavartalan bé-
kességét. — A komplikált eset Löwy József
óhegyi regálebérlő és Roth Bertalan borkeres-
kedő közös üzletével kezdődik. Rokonok és
jóbarátok voltak, sok közös üzletük volt, ame-
lyekből mindketten szépen gyarapodtak. Vet-
tek egyszer, 1897-ben huszonöt jelzálogsors-
jegyet is azzal a szóbeli kikötéssel, hogy minden
nyereményen közösen fognak osztoszkodni.
Löwy József későbbben öngyilkos lett és a va-
gyonát felesége, Reisz Malvin örökölte. Ráma-
radt a sorsjegyek fele is és azokból egyszer
egyét a hugának, Reisz Adélnak ajándékozott
a születésnapjára. Reisz Adél helyett dr. Por-
gessz Jenő vágbesztercei orvos, akihez az öz-
vegy Löwyné azóta férjhezment, vette fel a
pénzt a *Hermes-banknál*; nyolcezer koronát
kivett, a többi Reisz Adél nevében elhelyezte.
Ez volna az ügyek békességes és boldogságos
állása, ha nem volna az a megállapodás a kö-
zös nyereményekről, amelyről ugyan nincs
írás, de amely máris alaposan fölkeverte a
rokonságot. A millióért meginduló pörben ket-
ten keresik az igazságot és a pénzt: Az egyik
Roth Bertalan, aki a sorsjegyeket az öngyil-
kos Löwy Józseffel vásárolta 1897-ben, a má-
sik Löwy József Pesten lakó fivére. U külön-
ben egy fővárosi neves nagykereskedő-cég fő-
nöke. Roth Bertalan képviselője Rigócz Kálmán
dr. fővárosi ügyvéd lesz.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZIEKEDÉS

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, január 17.

Amerika 4/8-el magasab. Kínaiat, vételkedv korlá-
toit, 10 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

	Déli sárlat	3 órai sárlat
Buxa 1912. április	11.80	11.81 11.77—11.78
Buxa 1912. májusra	11.66	11.67 11.63—11.64
Buxa 1912. októberre	10.94	10.95 10.91—10.92
Ross 1912. áprilisra	10.26	10.27 10.22—10.23
Ross 1912. októberre	9.05	9.06 9.02—9.03
Zsugoni 1912. májusra	8.68	8.69 8.66 8.67
Zab 1912. áprilisra	8.80	8.81 8.77—8.78
Zab 1912. októberre	8.46	8.47 8.43—8.44

Budapesti értéktőzsde (Táv. sorsjegy)

— Január 17. —

Magyar aranyjárdék 4 ³ / ₈	110 25
Magyar koronajárdék 4 ³ / ₈	80 50
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₈	78 75
Magy. földterhem. kötvény 4 ³ / ₈	91 —
Horvát-szlavon földterhem. kötvény	92 50
Magyar nyeremény-sorsjegy kölcsön	210 —
Tiszassab. és szegedi sorsjegy kölcsön	149 —
Osztrák járadék papírban	91 50
Osztrák járadék esztébe	94 50
Osztrák járadék aranyban	115. —
Osztrák koronajárdék 4 ³ / ₈	91 50
1880. évi osztrák államsorsjegy	159. —
Osztrák-magyar bankrészevény	20. —
Magyar hitelbank-részevény	853 75
Osztrák hitelintézet-részevény	653 75
Osztr.-magy.-államvasút-részevény	729 25
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.10
Német birodalmi marka	117.52 ¹ / ₂
London vista	240 02 ¹ / ₂
Páris vista	95.62 ¹ / ₂
20 márkás arany	23.52

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1912. január 17.

Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	10 70—10 75
77	10 75—10 80
78	10 90—10 95
79	11 00—11 05

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	10 65—10 70
Rosa	9 25—9 30
Arpa	8 50—8 60
Zab	8 60—8 70
Tengeri	7 85—7 90

Kőbányai sertésplac.

Jan. 17

Január 16. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz
(páronként 820 kilogrammon felüli súlyban) 140—
150 fillér. Fialat közép (páronként 251—820 kilo-
grammig terjedő súlyban) 148—150 fillér. Közép
(páronként 240—280 kgr.) 150—152 fillérig.

Sertésplacszám: 1912. évi január hó 14. nap-
ján volt készlet 20944 drb. — 1912. január hó
15-én felhajtott 181 drb. — 1912. január 15-én
elállított 282 drb. — 1912. jan. 16. napjára
maradt készletben 20893 drb.

A hízott sertésüzlet irányzata: csendes.

Felelős szerkesztő:

Belgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1912. január hó 18-án

C) bérlet

C) bérlet

Herczeg Ferenc ciklus 3. est.

Három testőr.

Bohózat 3 felvonásban. Írta: Herczeg Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Pollacsek	Várnai Jenő	Rátky	Delli Lajos
Róza, neje	Novák Irén	Flóris báró	Dr. Beregi S.
Liza	Harmath J.	Kosnitzky	Gyozó A.

Kezdete este 8 órakor.

URANIA

mozgókép színház.

(Báró Simonyi) - avos 1. szám, Szabadság-tér mellett.

Ma csütörtökön, 1912. január 18.

1. Vilmos tréfál. Humoros. — 2. Hollandia. Ter-
mészet után. — 3. Az első hosszú szoknya. Bo-
hózat. — 4. Pali legjobb tréfája. Kacagató.
5. Melville Gaylord a tolvaj király. Szenzációs
dráma 3 felvonásban. 2000 méter. Sláger kép.

Sikeresek a. s. fél 6 órától kezdve este 11 óráig.

Bélyeg: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 40 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fill.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Csütörtök Magyar Tudományos Színház aradi színház.

Ma csütörtökön 1912. január 18-án:

1. Várj csak csibész, megfoglak. Kacagató.

TRILBY.

Drámai művészkép 3 felvonásban. A vigszínhá-
ban óriási sikert aratott darab után.

Fricike ötletes. Nevettető.

Az előadások kezdete délután fél 6 órától folytatódva este
11-ig tartanak.Bélyeg: Pályozásenként 1 kor. Zártkörű 1 kor. I-
ly hely 40 fill., II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill.,
IV-ik hely 20 fill.

A bélyegek kérésnek a színházban kalap nélkül megjelenni.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Műsort ingyen kapni a jegyzetadóknál.

Saját zenekar.

Ruhatár. — Buffet.

NYILTTÉR.*

Mindennemű

sóshalak

valamint friss

dunai halak

legolcsóbban csakis nagyban
kaphatók

Holdengraber Jeremiás-nál

Brassóban.

VAJDA JÁNOS-NÉ

előnyomda, himző és fehérnemű varrodája

ARAD, Deák Ferenc-utca 32. szám.

Elvállal összes e szakmába vágó munkákat, úgy
szintén **férfi és női kelengyét divatlap
szerint, fehér- és aranyhímezéseket** és bár-
milyen javításokat legpontosabb kivitelben, legjutányo-
sabb árakban.

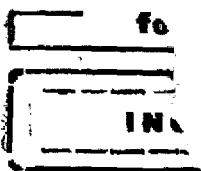
Üzletelmem gyors és figyelmes kiszolgálás!

Urleányok oktatásra felvétetnek.

V
L
C

Helye

APRÓ

Aranyt

11. számú ház sa
Bővebbet ugyan
nosnál.

Eladó

S.-Határ-utca 16. szám.
ntcai szoba és mellékh.
Bővebbet Aulich Lajos-ut.
szám.

450□-öi háztelek eladó.

Cím a kiadóhivatalban. 227

Eladó új magánház,

15 évig adómentes, modern fel-
szerelésű 4 szobás lakás, fürdő-
szobával és kerttel. Cím a kiadó-
hivatalban. 171

Téglagyárnak

30 holdas terület, közvetlen a vá-
ros közelében, kerestetik. Ajánla-
tokat kér Mérnöki Iroda Budapest,
Vörösmarty-utca 53. földszint 2.
271

Erzsébet királyné
köruton

(az igazságügyi palota mel-
lett) épült új házban 1-7
szobás

modern lakások,

műhely és raktárnak alkal-
mas pincék

május 1-re kiadók.

Felvilágosítást ad József-
főherceg-ut 18. szám alatt
a házmester. 87

Csillárok,

Villamos felszerelések

legelőszobban

Diamant-ná

At. 61 Péter-utca 2. (aradban)

KAR
ARAD, BORO

Glück Károly
és Testvére

huscarnokában naponta frissen
vágott fiatal

angol bárány-hus

kapható. 265

Eleje kilogrammonkint 1-80 fill.
Hátulja " 2-40 "

19/1912. ügyszám.

Hirdetés!

Dr. Momák Döme ügyvéd, mint
Hady Antal aradi lakos meghatal-
mazottja, aradi lakos megkeresé-
sére Stein Zsigmond utóda nagy-
váradi cég ellen, annak kárára és
veszélyére, a kereskedelmi tör-
vény 347. és 351. §§ ai alapján,
Magyarád község határában, a
Nagyuri hegyen fekvő Hady An-
tal pincéjében levő mintegy 360
hl. 1910. évi bortermésre az ár-
verést Magyarádon, Hady Antal-
féle szőlőben 1912. évi január hó
23 án, délelőtti 8 órára ezennel
kitűzöm azzal, hogy a vevő az el-
adandó fenti bor árát készpénzben
azonnal lefizetni tartozik.

Világosan, 1912. január hó 14-én.

Török Árpád, s. k.
kir. közjegyző.

257

A fel

Bienenstock József, s. k. Dr. Dénes Jak.

Tartozik. Veszteség-nyereség-

Takarékbetét kamat ...	2134 84	Kamatok ...	
Tiszti fizetés ...	6201 64	Ingtalan-jövedelem ...	
Adó ...	2732 59	Veszteség ...	
Betétkamatadó ...	179 07		
	11248 16		11248 16

Körösbökény, 1912. január 1-én.

Füzessy Károly,
főkönyvelő.

A felszámolóok:

Bienenstock József, s. k. Dr. Dénes Jakab, s. k. Dr. Fekete József, s. k.

A fenti mérleget és veszteség-nyereség-számlát a fő- és mellék-
könyvekkel összehasonlítottuk s azokat rendbenlevőknek, a könyvekkel
teljesen meggyezőkné találtuk.

Dr. Dénes István, s. k. Földes Soma, s. k. Kiurszky Iván, s. k.

Aradon
4801

III-5215

Alt
Ajcs hálószoza
Bövebbet a
239

glapja 1912-re.

am már megjelent
enteken egy üzlethelyi-
mint kívánatra házhoz
összes kedvezményekkel
eti árban kapható. 112000 köte-
elsőrendű kölcsönkönyvtár cse-
kely kölcsöndij mellett. Krausz
Paulin, színház-épület. 4481.

Rum compositio

jó házi rum előállítása Vojtek és
Weisznál. III-5251

Üzleti könyvek

és irodaszerek legutányosabban
Pichler Sándornál Szabadság-tér
1. sz. kaphatók. 2551

ÜZLETEK.

Kiadó

sarok üzlethelyiség, szép világos,
ugyanott 2 butorozott utcai szoba
Luther Márton-utca 1. sz. a., eset-
leg azonnal is átvehető. 5182

Átadó vendéglő!

Sarló-utca 3. szám alatt „Hétvezér“-
hez címzett jóforgalmu vendéglő
más vállalat miatt eladó. Érte-
kezni ugyanott, a vendéglőssel. 65

165

Al kiadó

butorozott szoba, vil-
világítással, uri fiatalember
szérére havi 50 koronáért, taka-
ritással. József főherceg-ut 13.,
I. em. Értekezhetni a házmester-
nél. 237

Modern

3 szoba, fürdőszoba, üvegezett fo-
lyosó és mellék helyiségekből álló
utcai lakás május 1-re kiadó.
Bövebbet Dr. Angel Istvánnál,
Városháza. 258

A poloska

teljes kiirtása csupán Vojtek és
Weisz biztos szereivel érhető el.
III-5251

y csésze
eát igyék.
III-5251

Ha nem jól eszik

a hizója, adjon neki Vojtek és
Weisz hírneves állat tápporából.
III-5251

**Ernyő, füző, egyenes-
tartó és haskötő kü-
lönlegességek készítője**

Varga D. Dani
Arad, Andrassy-t. 20
Telefon 808. szám. 247